

Dejavska enotnost

številka 8 / letnik 57 / Ljubljana, 26. februar 1998

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Dobimo se 28. marca

V Sloveniji že nekaj časa potekajo razprave okrog reforme pokojninskega sistema, predvsem na podlagi bele knjige, ki jo je pripravilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Kljub vsem argumentiranim pripombam, s katerimi v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije **zavračamo predvsem podaljšanje starostne meje za upokojitev na 65 let, podaljšanje pokolninske dobe ženskam in uvedbo drugega stebra zavarovanja** pa je očitno, da jih predlagatelji ne bodo upoštevali in da bodo s pomočjo finančnih lobijev izpeljali reformo tako, kot so si jo zamislili.

Zato smo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije začeli s pripravami na protestni shod pod geslom **"Za varno starost"**, ki bo **v soboto, 28. marca 1998 v Ljubljani** in na katerem bomo predlagatelje reforme in poslance opozorili na usodno napako, ki jo bodo storili, če bodo to, za slovenske delavke in delavce pogubno reformo, sprejeli. Na protestni shod vabimo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije tudi vse druge slovenske sindikalne organizacije in njihove člane, da se nam pridružijo!

mag. Dušan SEMOLIČ
Predsednik ZSSS

Dušan Semolič

Svobodni Sindikati Slovenije

ZA VARNO STAROST

NOV DOGOVOR MED GENERACIJAMI

PODALJŠANJU STAROSTNE MEJE
ZA UPOKOJITEV NA 65 LET
DRUGEMU STEBRU ZAVAROVANJA
- KAPITALSKEMU SKLADU

Četrty teden stavke delavk Delte Konfekcije

V ponedeljek popoldne je že kazalo, da se bodo razmere v Labodu Delti Konfekciji na Ptuj, kjer 170 delavk stavka že od 3. februarja, morda vendarle razpletle. Po dolgotrajnih pogajanjih so predstavniki delniške družbe Labod, stavkovnega odbora in delavk, ki delajo, vendarle našli skupen jezik. Na pogajanjih, na katerih so sodelovali tudi predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti, ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije, so se dogovorili, da naj bi za krmilo podjetja poprijel novi direktor magister **Miljenko Vojnovič**, vendar samo v primeru, če bi se s tem strinjali obe skupini delavk v Delti - tiste, ki stavkajo, in tiste, ki delajo (Vojnovič se je menda za direktorja oziroma sanatorja Delti prijavil sam, potem ko je preko sredstev javnega obveščanja izvedel, kaj se dogaja v podjetju). Takoj

Zaradi zavlačevanja vodstva

Vse premoženje Laboda je pod hipoteko. Direktorica režirala razdelitev zaposlenih na dve skupini, svojim je dajala tudi marke. Nadzorni svet se še vedno ni sestal

po imenovanju novega vodstva bi po dogovoru stavkajoče delavke ponovno poprijele za delo, stekla pa bi tudi pogajanja o postopni uresničitvi drugih stavkovnih zahtev (gre za izplačilo plač po kolektivni pogodbi in za izplačilo lanskoletnega regresa).

Že v torek zjutraj pa so se iluzije, da se bo agonija v podjetju končala, razblinile. **Okoli 170 de-**

lavk, ki stavkajo, je sicer podpisalo dogovor med vodstvom Laboda in predstavniki obeh skupin delavcev, vendar pa mu je nasprotovalo okoli 110 delavk, ki delajo. Slednje so že konec prejšnjega tedna napovedale, da bodo v primeru, če Cvetka Gaiser ne bo ostala direktorica, začele 3. marca stavkati. Za tehnično izvedbo stavke v podporo direktorici so zadržile

sekretarja območne organizacije ZSSS na Ptuj **Borisa Frajnkoviča**, ki po strokovni plati pomaga že delavkam, ki stavkajo za razrešitev direktorice.

V reševanje krize v Labodu Delti Konfekciji se je vključil tudi ptujski župan **Miroslav Luci**, ki je v ponedeljek v mestni hiši sklical delovni sestanek vseh prizadetih in zainteresiranih. Županovemu vabilu so se odzvali direktor delniške družbe Labod **Andrej Kirm**, direktorica Laboda Delti Konfekcije **Cvetka Gaiser**, predsednica stavkovnega odbora **Slavica Furjan**, predstavnica delavk, ki delajo, **Anica Kokol**. Od zunaj pa so prišli: predstavniki ZSSS **Dušan Semolič**, **Boris Frajnkovič**, **Tone Rozman** in **Branka Novak**, **Janez Drobnič**

Pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da je vodstvo delniške družbe Labod sprejelo odstop direktorice Laboda Delti Konfekcije na Ptuj **Cvetke Gaiser** in za vrhilo dolžnosti direktorice za mesec dni imenovalo **Jolando Ivanuša**, dosedanjo pomočnico direktorice. Delavke, ki delajo, še vedno vztrajajo, da ne bodo delale z delavkami, ki so stavkale in jim preprečevale delo. Stavkajoče delavke pa vztrajajo pri tem, da vodstvo Delti prevzame nevtralna oseba.

Stavka v podjetju traja že 18. dan.

Jubilejna nagrada in nagrada za stalnost

V 4. številki Nove Delavske enotnosti sem zasledil razmišljanje kolega **Gregorja Mikliča**, ki se zavzema za stališče, da v primeru, ko panožna ali podjetniška kolektivna pogodba določa skupno delovno dobo kot osnovo za izplačilo jubilejne nagrade, za razliko od SKPGD, ki kot osnovo določa delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, delavcu pripada tista jubilejna nagrada, ki je zanj ugodnejša. Dalje meni, da delavcu pripada jubilejna nagrada za isti jubilej le enkrat.

V 6. številki iste revije kolegica **Jerkičeva** izraža drugačno stališče. Meni, da gre za dve različni pravici in da zato delavcem pripadata obe jubilejni nagradi.

Temeljno vprašanje je torej, ali gre za dve pravici ali za eno samo pravico? Če gre za eno samo pravico do jubilejne nagrade, v zvezi s katero so se spremenili le kriteriji za izplačilo, bi lahko pritrtil mnenju **Gregorja Mikliča**, da se delavcu izplača jubilejna nagrada po kolektivni pogodbi, ki je za delavca ugodnejša.

Sam sem mnenja, da gre za dve pravici oziroma za dva delovna jubileja. Gre za vsebinsko povsem različna jubileja, za katera uporabljamo isti naziv. Naj poskušam razložiti.

Jubilejna nagrada, vezana na skupno delovno dobo, se je oblikovala v prejšnji družbeni ureditvi. Država jo je delavcem namenila kot znak zahvale in priznanje za dolgoletno delo in njihov prispevek k samoupravni socialistični družbi. Izplačati so jo morala podjetja, kjer so bili delavci trenutno zaposleni, ne glede na čas trajanja zaposlitve pri zadnjem delodajalcu. S stališča konkretnega podjetja je bila obveza izplačila jubilejne nagrade večkrat nepoštena, vendar razumljiva s stališča socialno usmerjene socialistične države, kjer je načelo solidarnosti visoko kotiralo.

Jubilejno nagrado, vezano na delovno dobo pri delodajalcu, poznajo tudi v kapitalističnih družbenih ureditvah. S to nagrado se podjetja zahvalijo svojim delavcem za zvestobo. Največkrat se takšna jubilejna nagrada imenuje nagrada za stalnost. Ne gre za zahvalo družbe kot celote posamezniku, ki je s svojim delom prispeval k njenemu razvoju. Gre za kadrovski ukrep podjetja, ki hoče s takšnimi izplačili delavcem povečati občutek pripadnosti podjetju in ga še trdneje navezati nase.

Ugotovimo lahko, da gre po vsebini in namenu, ki naj ga doseže nagrajevanje, za popolnoma različna jubileja. Zato se pridružujem mnenju

Lidije Jerkič, da SKPGD ni spremenila kriterija za dodelitev jubilejne nagrade, temveč je uvedla novo, dodatno jubilejno nagrado (nagrada za stalnost). Iz povedanega sledi, da morajo družbe delavcem, ko izpolnijo pogoje, izplačati jubilejne nagrade po SKPGD in še po panožni oziroma podjetniški kolektivni pogodbi, če ta veže pravico do dodelitve jubilejne nagrade na skupno delovno dobo.

Da bi se izognil morebitnemu očitku, da navijam za Jerkičevo, pa tole. Ne strinjam se s staro resnico, ki jo je navedla v članku - dva pravnik, dve mnenji. Tudi sedaj, ko sem kot tretji pravnik predstavljal svoje stališče, se število mnenj ni povečalo.

Vojko Čujovič, dipl. iur.

Ministrstvu za gospodarske dejavnosti

Obstoj družbe Jeklo Štore

Pred dnevi sprejeti zakon o privatizaciji Slovenskih železarn odpira postopek lastninjenja koncerna in posameznih odvisnih družb, prinaša pa tudi denar za njihovo dokapitalizacijo in prevzema del dolgov v javni dolg.

V našem sindikatu se zavedamo, da je nadaljevanje proizvodnje v družbi **Jeklo Štore** odvisno prevsem od prodaje oz. vstopa tujega strateškega partnerja v sanacijo in reševanje.

Poznano nam je, da je med drugim tudi švedska firma **Inexa** (kot že leta 1994) pokazala pripravljenost za sodelovanje pri sanaciji in dokapitalizaciji naše družbe, v katero bi prenesli svoj program ladijskih profilov. V zvezi s tem je že bilo nekaj pogovorov, med drugim tudi z vami, ki pa po naših informacijah niso dali sado.

Z dokapitalizacijo bi moralo biti zagotovljeno nemoteno poslovanje družbe **Jeklo** do vstopa strateškega partnerja. Sedaj odbrena dokapitalizacija - 150 milijonov tolarjev - (vprašanje je, kdaj bo sklep operativen in kdaj bo denar dodeljen) pomeni le preživetje **Jekla** do polletja 1998, do takrat pa prodaja **Jekla** prav gotovo še ne bo zaključena. Postavlja se torej vprašanje, kako naprej.

Ker vse to pri nas povzroča veliko vprašanj in strahu, zahteva konferenca **SKEI** lokacije **Štore** od vlade jasen odgovor o bodočnosti **Jekla**. Treba je vedeti, da je od tega odvisen obstoj vseh drugih družb na štorski lokaciji. Če se železarstvo v **Štorah** ne bo obdržalo, se bo brezposlenost v kozjanskih občinah zelo povečala.

Tone Motoh, predsednik konference **SKEI** lokacije **Štore**

Laboda vedno manj možnosti rešitve

z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, **Borut Grčar** z ministrstva za gospodarske dejavnosti, poslanci v državnem zboru **Franc Pukšič**, **Alojz Vesenjajk**, **Vili Trofenik** in **Miroslav Luci** ter župani občin iz ptujske regije.

Miroslav Luci je uvodoma povedal, da so se župani za sklic sestanka odločili, ker so zaradi razmer v Delti zaskrbljeni, saj bi stečaj podjetja še dodatno poslabšal socialne razmere v regiji, kjer je že danes več kot 20-odstotna stopnja brezposelnosti.

Od direktorja delniške družbe Labod **Andreja Kirma** so udeleženci sestanka pričakovali, da bo povedal ali je vodstvo Laboda sprejelo nepreklicni odstop Gaiserjeve, kar je napovedal prejšnji teden. Namesto tega je Kirm predlagal, da bi v Ptuj ustanovili še eno podjetje. V prvem, ki bi ga vodila **Cvetka Gaiser**, bi bile zaposlene delavke, ki delajo. V drugem,

gom seznanil že konec prejšnjega tedna, vendar stavkajoče delavke na delitev podjetja ne pristajajo, saj jih je strah, da bi Labod novo podjetje poslal v stečaj, njih pa na cesto. Tudi sicer si delavke ne znajo predstavljati, kako bi v istih proizvodnih prostorih lahko organizirala proizvodnjo in poslovanje tri podjetja, saj danes v teh prostorih poleg Delte dela še invalidsko podjetje Valido. Stavkajoče delavke so se zavzele za ohranitev podjetja in delovnih mest ter za imenovanje novega direktorja.

Predstavnica delavk, ki delajo, **Anica Kokol**, je dejala, da ta skupina delavk ni več pripravljena v

Predsednik Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije **Dušan Semolič** je povprašal, kaj vse bi se še moralo zgoditi, da bi se sestal nadzorni svet, ki edini lahko razreši zaplete v podjetju, seveda če bo upošteval zahteve stavkajočih delavk in njihovo pripravljenost, da pod novim vodstvom popriemejo za delo. Semolič je vodstvu Laboda, ki je lastnik Delte, očital, da zapravlja čas, saj ni pravočasno sprejelo ustreznih odločitev za sanacijo razmer v podjetju. Vodstvo Laboda je opozoril, da mora pri iskanju rešitve upoštevati tudi razpoložanje delavk, ki se počutijo ponižane in razžaljene, kar je po-

bo preverjal izvršitev svoje odločbe in po potrebi ustrezno ukrepal.

Župani občin iz ptujske regije so se na sestanku zavzeli za čim hitrejšo rešitev nastalih razmer, saj bi morebitni stečaj Delte močno poslabšal socialno sliko v regiji. Eden od županov je izrazil celo bojazen, da bi lahko dolgotrajna stavka v Delti privedla do širšega nezadovoljstva delavcev, saj razmere v številnih podjetjih v ptujski regiji prav tako niso rožnate.

Po sestanku pri ptujskem županu so predstavniki Laboda in stavkovnega odbora ter delavk, ki delajo, nadaljevali pogajanja za zaprtimi vrati. Dogovor, ki so ga

Pogajanja v mestni hiši niso prinesla rešitve

Slavica Furjan: Stavkajoče delavke ne pristajamo na delitev podjetja

ki bi ga vodil **Miljenko Vojnovič**, pa bi bile zaposlene delavke, ki stavkajo. Kirm je prav tako povedal, da je Gaiserjeva uspešno izvajala sanacijski program, saj se izguba Delte zmanjšala s 36 milijonov tolarjev v letu 1996 na 17 milijonov tolarjev v letu 1997. Zato člani nadzornega sveta niso videli razlogov za njeno razrešitev. Opozoril je tudi na težak položaj celotnega Laboda, saj je, kakor je dejal, domala vse premoženje delniške družbe pod hipoteko. Če se želijo izogniti najhujšemu, bi morali zato v Delti takoj začeti normalno delati. Ob tem pa Kirm ni omenil, kako namerava vodstvo Laboda razrešiti problem prenizkih plač, ki delavke pesti že več let.

Boris Frajnkovič in **Slavica Furjan** sta povedala, da jih je direktor Laboda s svojim predlo-

istem podjetju delati skupaj z delavkami, ki so jim prejšnji teden onemogočile vstop v tovarno in jim tako kratile pravico do dela.

Direktorica Delte **Cvetka Gaiser** je dejala, da bi bil sanacijski program v celoti uresničen, če delavke v lanskem letu ne bi s stavkami izsiljevale izplačila regresa in višjih plač. Dejala je, da je odstop ponudila samo zato, ker ni mogla več zagotoviti varnosti delavkam, ki delajo, kar je po njenih besedah sramota.

Vera Emeršič, sindikalna zaupnica iz invalidskega podjetja Valido, pa je menila, da je sramotno početje Cvetke Gaiser, ki je po njenih navedbah v času stavke tistim delavkam, ki so bile pripravljene delati, razdelila po 20 mark na roko. Emeršičeva je Gaiserjevi očitala, da je spor med delavkami zrežirala sama.

sledica dejstva, da so jim več let kršili pravice, ki jim pripadajo po kolektivni pogodbi.

Predstavnik ministrstva za delo, družino in socialne zadeve **Janez Drobnič** je povedal, da je ministrstvo Labodu že nekajkrat pomagalo s finančnimi sredstvi za ohranitev delovnih mest. V zadnjih letih je Labod od ministrstva dobil skupno okoli 60 milijonov tolarjev. Po Drobničevih besedah je ministrstvo pripravljeno podjetju pomagati tudi v bodoče, vendar mora najprej menedžment jasno povedati, kaj hoče. Drobnič je prav tako povedal, da je na pobudo sindikata inšpektorat za delo 11. februarja opravil inšpekcijski pregled v Delti. **Inšpektor je ugotovil, da je podjetje delavcem zares izplačevalo celo manjše plače, kot jih določa zakon o izplačilu minimalnih plač. Zato je inšpektor za delo z odločbo delodajalcu že naložil, da mora spoštovati pravice, ki jih delavcem dajejo zakoni in kolektivna pogodba.** Inšpektorat za delo

sklenili, pa so delavke, ki delajo, že naslednji dan zavrnile.

Agoniji delavk Delte tako še ni videti konca, saj očitno niti vodstvo Laboda ne ve, kako bi se lotilo reševanja zapletov, ki jim je s svojim pasivnim odnosom samo botrovalo. Sliši se skoraj neverjetno, vendarle pa je res, da se od 27. januarja, ko je bila opozorilna stavka, pa vse do danes nadzorni svet podjetja sploh ni sestal.

Čim dalj časa bo trajala agonija v podjetju, tem večja je nevarnost, da bo morala Delta v stečaj. To bi najbolj prizadelo delavke, saj Delta nima nikakršnega premoženja, zato bi bila tudi stečajna masa minimalna. Proizvodne prostore in stroje ima namreč v najemu od Laboda, ki zaradi stečaja hčerinskega podjetja na Ptuj ne bi zgubil premoženja, pač pa samo "podnajemnika". Propad Delte pa bi verjetno pomenil konec tudi za invalidsko podjetje Valido. Kdo bi v tem primeru poskrbel za socialno varnost več kot 350 delavk Laboda Delte Konfekcije in Valida? **T. K.**

Območni odbor SKEI za Velenje je pripravil poročilo o delu v minulem petletnem obdobju, mi pa smo se o njihovem delu pogovorili s predsednikom in sekretarko odbora Brankom Amonom in Jožico Hercog. Zanimalo nas je med drugim tudi, zakaj poročilo o petletnem obdobju dela, ki je mandat vendarle štirileten.

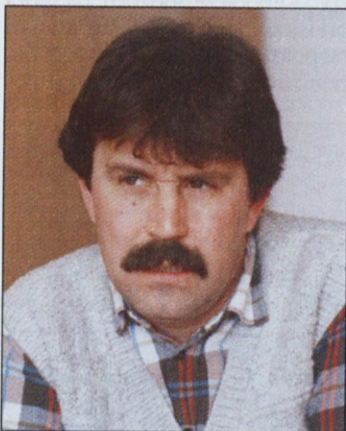
»Odboru je bil mandat podaljšan za eno leto zaradi nedokončane lastniške preobrazbe podjetij,« nam je pojasnil Amon. »Na to je vplivalo zlasti lastninjenje v Gorenju, ki je daleč največje podjetje v tej dejavnosti na našem območju.«

Na vprašanje, kaj je predvsem zaznamovalo minulo obdobje, je predsednik odbora odvrnil, da predvsem uspešna preobrazba podjetij te dejavnosti. Čeprav je bilo nekaj stečajev, so se na skoraj vseh 'pogoriščih' nekdanjih podjetij uspela dvigniti in zaživeti nova podjetja. Močno se je spremenila tudi organiziranost podjetij, v sistemu Gorenja je od sedemnajstih podjetij ostalo le še osem. Male gospodinjne aparate je kupil Bosch, nekatera podjetja so končala pri bivšem skladu za razvoj (zdaj Razvojnega družba). Vse to pa na organiziranost ni vplivalo. Sindikalne podružnice SKEI so bile v tem ob-

Finančna samostojnost je imperativ

dobju zelo aktivne in enotne pri postavitvi in oblikovanju območne organizacije. Nekakšen vrhunec oblikovanja organizacije je bila denimo odločitev o zaposlitvi profesionalnega sekretarja lani jeseni. Delo je prevzela **Jožica Hercog**, ki je prej delovala v sindikatu Gorenja.

»Ko omenjamo pomembne dosežke sindikata SKEI na velenjskem območju,« je dejala, »ne smemo mimo pravne pomoči delavcem, ki so izgubili delo ali so bili kako drugače v težavah. Ob stečaju podjetja ESO smo denimo zastopali interese vseh 498 zaposlenih, članov našega sindikata in tudi trideseterice nečlanov.

Branko Amon, predsednik OO SKEI Velenje

Jožica Hercog, sekretarka OO SKEI Velenje

Menili smo pač, da so vsi ljudje in v težavah ter potrebni pomoči, zato je bilo članstvo v SKEI v tem primeru drugotnega pomena. Za nekdanje zaposlene v ESO smo dali terjatve prijaviteli tudi na jamstveni sklad. Vse potrebno v zvezi s to terjatvijo smo opravili na območnem odboru, da ne bi bivši zaposleni v ESO imeli s tem težav. Drugih primerov terjatev pa ni bilo, saj so druga podjetja šla v stečaj pred letom 1994 in v njih bivši zaposleni ne morejo uveljavljati zahtev pri jamstvenem skladu.«

Pomembna odločitev je bila tudi tista o oblikovanju socialnega sklada SKEI Velenje, ki deluje kot soli-

darnostni in stavkovni sklad. Vanj se steka kar 40 odstotkov sredstev za delovanje območne organizacije SKEI. Zelo dobro organizirano imajo tudi varstvo pravic članov prek sindikalne službe pravne pomoči, ki jo vzdržujejo skupaj z drugimi sindikati v območni organizaciji ZSSS Velenje. Vse bolj aktualno vprašanje postaja zaščita članov SKEI v višjo izobrazbo, ki želijo sodelovati pri sindikalnih nalogah, saj jim delodajalci grozijo z odpovedmi. Nekateri lastniki, podjetniki pa zavračajo organiziranje sindikata v svojih podjetjih, češ, da imajo delavci za zastopanje svojih interesov že svete delavce. Posebej pa so ponosni na 25 milijonov tolarjev vredno investicijo v nakup počitniških hišic v Čatežu, s katerim so si v SKEI Gorenje Poslovni sistem zagotovili določeno ekonomsko neodvisnost. Tudi v MGA ima sindikat SKEI v Podčetrtku v lasti dva počitniška apartmaja in dve počitniški prikolici. S takšno ekonomsko samostojnostjo se območna organizacija SKEI žal ne more pohvaliti, ker je pravna oseba šele kratak čas, zato ima skromen socialni sklad. Vendar ga bodo v prihodnosti oplemenitili, toliko lažje, ker je od začetka lanskega leta sprejeto v SKEI povečanje članarine na odstotek od bruto plače.

B. R.

Albert Vodovnik pojasnjuje politiko SKEI

Rešitev Litostroja in odstranitev Umka do konca tega meseca!

Predstavniki švedske firme Ineksa, ki se že štiri leta zanima za nakup štorske železarne, so se prejšnji teden mudili v Sloveniji. Pogovarjali so se z ministrom za gospodarstvo Metodom Dragonjo, obiskali so tudi Štore. Ker je bil za njihov obisk zaslužen tudi Albert Vodovnik, smo ga vprašali, kakšen je rezultat pogovorov.

Vodovnik nam je najprej utemeljil zahtevo za razrešitev prvega moža Slovenskih železarn Igorja Umka. Če bo Umek ostal na čelu železarn, je velika nevarnost, da sanacija ne bo uspešna. Ključno za sanacijo je namreč to, da koncern ne bi več izžemal železarskih družb, Umek pa počenja prav to. Ker Umek ostaja na položaju, je sanacija blokirana. Vodovnik misli, da bi minister Dragonja in nadzorni svet SŽ morala še enkrat pretehtati zaupanje v Umka. Vodovnik je ministru in predsedniku nadzornega sveta že povedal, da SKEI za odstranitev Umka ne želi uporabiti vseh sredstev sindikalnega boja. Žal mu bo, če bo k temu prisiljen.

O nakupu štorske železarne se je vodstvo SKEI že večkrat pogovarjalo s kolegi iz švedskega kovinarskega sindikata. Povedali so, da vodstvo Inekse od leta 1994 do danes še ni prejelo nobenega odgovora na svoje predloge. Zdj se za Štore zanimajo tudi zaradi konjunkture. Vodovnik se boji, da se bo naša vlada odzvala šele, ko bo konjunkture konec.

SKEI bo od ministra Metoda Dragonje zahteval, naj od nadzornega sveta in uprave SŽ zahteva takojšnje ukrepanje. Odločitev naj bi bila znana še v tem mesecu. Da ima SKEI prav, dokazujejo tudi nepotrebni stečaji treh železarskih družb: Jeklolivarne, Plamena in Verige. Ker vsa ta podjetja imajo strateške partnerje, bi njihove probleme morali rešiti brez stečajev, je prepričan Vodovnik. Odločitev SKEI o neprimernosti Umka je zelo resna. Če vlada ne bo ukrepala, bo ukrepal SKEI. Tako Vodovnik.

Javnost bo SKEI tudi opozoril, da usklajevanje interesov koalicijskih strank ogroža vitalne dele gospodarstva. Prvi mož Inekse je namreč povedal, da je njihov največji problem ta, da se v Sloveniji nimajo s kom dogovarjati. Vodovnik je prepričan, da so namere Švedov zelo resne, saj bi dokapitalizacijo štorske železarne radi izvedli v sodelovanju z Uniorjem. Na naše vprašanje, kaj je z namerami, da železarne ostanejo v večinski lasti Slovenije, je Vodovnik povedal, da si tudi dela-

vcu želijo, da bi bile naše. Zaradi globalizacije svetovnega gospodarstva pa se SKEI zaveda, da je to lahko le pobožna želja. Če bi res želeli, da ostanejo v slovenski lasti, bi potrebovali resen projekt, želje namreč ne zadoščajo. Vse dosedanje dogajanje pelje le k temu, da sanacije ne bo, meni Vodovnik. Brez dokapitalizacije, ponuja jo Ineksa, tudi denar iz zadnjega paketa ukrepov za pomoč železarnam ne bo prišel v Štore, saj je treba zakone še operacionalizirati.

Vodovnik meni, da je v obupnem položaju tudi Litostroj, nekdanji paradni konj slovenske strojegradnje. "Spet je vse blokirano, vendar ne zaradi problemov znotraj podjetja, ampak vmešavanja politike. Če se bosta taktiziranje in neodločnost nadaljevala, bo SKEI prisiljen zahtevati odstop podpredsednika vlade **Marjana Podobnika**, saj mu nad ministrstvo za gospodarstvo ni bilo dodeljeno. SKEI meni, da je minister za gospodarstvo le **Metod Dragonja**, ki mu morata vlada in politika omogočiti vodenje tega resorja. Sanacije Litostroja ne bi smeli voditi amatersko, saj s tem ne izgublja le podjetje in strojegradnja, ampak vsa država. Vlada naj ukrepa do konca februarja, sicer bo SKEI prisiljen ukrepati. Če ne bo kmalu ukrepal, bo tudi za novega prvega človeka Litostroja kmalu zmanjkalo časa, tudi njega bo pokopala počasna in nestrokovna politika, ki želi podjetja obvladovati, čeprav tega ne zmore. To trdim z vso odgovornostjo, saj imam kot član komisije Evropske zveze kovinarjev za industrijsko politiko informacije o uspešnem reševanju podjetij iz te dejavnosti v drugih državah." Tako Vodovnik, ki vlado opozarja, da mora glede Umka in Litostroja ukrepati najkasneje do konca tega meseca.

F. K.

Delavci Papa Intela stavkajo zoper prodajo tovarne

Zaposleni v Papu Intelu so ta ponedeljek začeli stavkati. Za to radikalno obliko boja so se odločili po informaciji uprave, da bo njihovo tovarno prodala sosednjemu Tehnunionu, proizvodnjo pa preselila v Kranj. Po tej selitvi bi verjetno ostalo brez dela po-

Stavkovna straža SKEI pred vhomom v tovarno, ki je menda že prodana.

Krnc. Dodaja, da je v raziskovanje morebitnih nepravilnosti že vključena kriminalistična služba, da inšpekcija za delo raziskuje, kako so prejšnja leta delavce odpuščali brez odpravnine. Krnc je namreč obveščen, da so odpravnino plačali le takrat, ko so jo delavci iztožili na sodišču.

Kaj vse si šefi lahko dovolijo

lovica od še 100 zaposlenih. Do stavke je prišlo zlasti zaradi neobveščanja zaposlenih, ki so za namero o prodaji tovarne in zemljišča izvedeli šele iz predloga, da se dnevni red seje sveta delavcev razširi s točko informacija o prodaji in selitvi proizvodnje v Kranj.

Do tega je prišlo povsem nepričakovano, saj je **Marko Bratina**, ki podjetje vodi od leta 1995, še ob novem letu zaposlenim za-

oktobra lani. Ker imajo zaposleni le četrtinski lastniški delež, imajo v začasnem šestčlanskem nadzornem svetu le dva člana. Po olastninjenju se nadzorni svet ni dokončno konstituiral, saj tega ni želela uprava. Povrh sta dva člana začasnega nadzornega sveta izjavila, da odstopata. Začasni nadzorni svet vodi **Davorin Sadar** iz Dadasa, ki naj bi deloval v spreji z upravo. Ta je Papovo premoženje prodajalaže dve leti. Ne-

Stavkajoči delavci so se na zboru spraševali zlasti o tem, kako bi lahko ustavili prodajo njihove tovarne. Kot nam je povedal **Janez Krnc**, družbeni pravobranilec, je prodaja premoženja potekala brez programa dezinvestiranja, zato je predmet revizije. Krnc še pravi, da v Mercati, eni od večjih Papovih lastnic, ne vidijo potrebe po prodaji premoženja in dvomijo, da bo to najboljša rešitev. Krnc je obveščen o govoricah, da bo Marko Bratina od Tehnuniona za nagrado prejel BMW, serije 5. Veliko ljudi misli, da so premoženje prodajali le iz "mrhovinarskih razlogov", da bi pri tem tudi sami kaj dobili. Tako je bila pogodba s Tehnunionom naknadno popravljena, tako da so vanjo vnesli dveodstotno provizijo za posrednika, plačala naj bi jo tako prodajalec kot kupec. Veliko sumljivega naj bi bilo pri Sinerigi, nekakšnem bajpas podjetju, ki opravlja posredniške posle "Čprav bo treba počakati še na rezultate revizije, je veliko znakov, da Davorin Sadar, Dadas, predsednik začasnega nadzornega sveta, 'štrika' skupaj z upravo in tako nadzira lastnike." Tako

Direktor Marko Bratina na vse očitke odgovarja, da ima za vse očitano pooblastilo nadzornega sveta. Priznava le to, da zaposlenih ni obveščal. Da je to zanemaril, naj bi ga opozoril tudi njegov odvetnik. S stavkajočimi pa se pogajati noče.

Na zboru stavkajočih, ta ponedeljek ob 13. uri, je bilo slišati še marsikaj. Zlasti to, da proizvodni prostori v Kranju za Papovo proizvodnjo niso primerni. Tudi to, da stavka ogroža dokončanje naročil, da imajo tudi sicer dela dovolj, da je prodaja poslovnih prostorov in zemljišča zaradi tega nerazumljiva. **Kupčija naj bi bila takale: pet milijonov za proizvodne prostore, 1,3 za zemljišče, za nakup prostorov v Iskri Tec pa bi Pap plačal le 1,3 milijona. Neto iztržek je torej čistih pet milijonov, da ne bo pomote, gre za nemške marke.** Izkupiček bo mogoče nekaj manjši, saj bodo zaslužili tudi selilci. Zgolj za en stroj naj bi računali pet milijonov tolarjev, čeprav ne morejo jamčiti, da bo delal enako dobro kot na sedanji lokaciji.

F. K.

Direktor »blokiral« sejo nadzornega sveta

Kot nam je povedal Valter Zavec, sekretar območnega odbora SKEI, seja nadzornega sveta Papa Intela ni uspela, saj direktor zanjo ni pripravil pisnih gradiv. Članom sveta je tako ostal dožan poslovno poročilo za lansko leto in načrt za letošnje.

Stavkajoči delavci direktorja sumijo, da je prodajo njihove tovarne že izpeljal in tudi kupil nadomestne prostore v Kranju. Stavko nadaljujejo prav zaradi tega, da bi to preprečili.

Nadzorni svet se bo spet sestel 5. marca. Če direktor tudi za to sejo ne bo pripravil gradiv, si bo čas za svoje mahinacije še enkrat podaljšal. Ker je na pritiske zaposlenih zaenkrat imun, bi bilo prav, da mu na prste stopijo pristojni državni organi.

želel še uspešnejše letošnje leto. Delavci stvkajo zlasti zaradi tega, ker je direktor prodal proizvodno halo (meri več kot 5000 kvadratnih metrov), menda za pet milijonov mark. Stavkajoči zahtevajo od začasnega nadzornega sveta, da razreši upravo. Poleg direktorja naj bi bilo v njej še šest ljudi, kolikor ima podjetje individualnih pogodb. Stavkajoči želijo te individualne pogodbe tudi videti.

Da je v Papu Intelu veliko narobe, naj bi dokazala tudi revizija, ki zdaj išče mogoče napake in okoriščanja. Podjetje se je zaradi prejšnje revizije olastnilo šele

kaj manjših hal in del zemljišč je odkupil sosednji Tehnunion, ki se zdaj hoče še razširiti, da bi bil za kupce vabljivejši kot sosednji Avto Porsche.

Delavci bodo stavkali do uresničitve zahtev. Ta četrtek bodo demonstrirali pred parlamentom in skušali priti do predsednika državnega zbora, da bi ga seznanili s svojimi problemi.

Predlog bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsebuje tudi javnosti manj poznano poglavje o reformi invalidskega zavarovanja. Z njim se napoveduje povsem drugačne obveznosti in pravice tako delovnih invalidov kot tudi delodajalcev. Dobiček bo v bodoče odvisen tudi od tega, kako bo delodajalec (beri uprava) znal poskrbeti za varnost in zdravje pri delu. K temu ga bo silila diferencirana prispevna stopnja obveznega nezgodnega poklicnega zavarovanja za poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Zdravju delavcev bo cena zrastle. Delavci temu ne bomo oporekali. Žal pa se bo hkrati zmanjšala tudi socialna varnost delovnih invalidov.

Bela knjiga o reformi invalidskega zavarovanja (2.)

Invalide bo lažje odpuščati

Piše: Lučka Böhm

Vlada je v predlogu bele knjige ugodila pritožbam delodajalcev o neživljenjskosti določil veljavnega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zaradi katerih so (razen če zaposlujejo manj kot pet delavcev) dolžni delovne invalide obdržati na delu in jih razporediti na drugo ustrezno delo. Pri tem ni pomembno, ali je invalidnost posledica vzrokov iz dela ali pa z delom nima nobene zveze. Kljub temu, da veljavno invalidsko zavarovanje delodajalce razbremeni, tako da delovnim invalidom izplačuje denarna nadomestila plače zaradi izgube zaslužka zaradi praznoreditve na slabše plačano delo, delodajalci trdijo, da za delovne invalide težko najdejo ekonomsko upravičeno delo, ki ustreza njihovim zdravstvenim omejitvam. Predlog bele knjige delodajalcem daje možnost, da bodo lahko po reformi odpustili večino svojih delovnih invalidov.

Za pravico do delovnega mesta pri delodajalcu, pri katerem smo bili v delovnem razmerju, ko je do invalidnosti prišlo, bo po reformi važno, ali je invalidnost posledica vzrokov, povezanih z delom, ali pa ne. Delovno mesto bo zagotovljeno le tistim, katerih invalidnost je "iz dela". Takih pa je danes med 30.500 delovnimi invalidi le dobre štiri odstotke!

Delovni invalidi, katerih invalidnost bo posledica poklicne bolezni ali poškodbe pri delu, bodo imeli delovno razmerje varovano v obliki **pravice do prenestitve** na delovno mesto, za katero so pridobili izobrazbo s poklicno rehabilitacijo in ki ustreza preostali delovni zmožnosti. Delovno mesto bi invalidu zagotovil delodajalec, stroške usposabljanja in denarnega nadomestila plače pa invalidsko zavarovanje.

Toda celo v primeru invalidnosti zaradi vzrokov iz dela, pravi predlog bele knjige, "bi bilo potrebno določiti drugačno, manj ugodno odmero pravic v primeru, da bi bil POŠKODBE PRI DELU kriv ali sokriv delavec sam"!!! Postopka za ugotavljanje delavčeve sokrivde predlog bele knjige ne določa.

Kaj pa ogromna večina delovnih invalidov, ki so postali invalidi zaradi poškodbe ali bolezni izven dela? Če bo invalidnost posledica bolezni ali poškodbe izven dela, bo delodajalec dolžan obdržati delovnega invalida na delu in mu zagotoviti delovno mesto le, če bo za to imel možnost (na primer primerno nezasedeno delovno mesto ali interes za poklicno rehabilitacijo) in če bo zavarovanec to želel (?). Če pa se bo

delodajalec želel delovnega invalida iznebiti, bo poklical **posebno komisijo** v sestavi republiškega inšpektorja za delo, predstavnika Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in predstavnika zavoda za zaposlovanje. Če bo ta komisija ugotovila, da pri delodajalcu za invalida dela res ni, ga bo ta lahko odpustil. Sprašujem se, le kako bo komisija lahko ugotovila, da delo je, če bo delodajalec trdil, da ga ni? V lastnem podjetju se bo delodajalec znašel lažje kot komisija. Postopek odpuščanja zato verjetno za slovenskega delodajalca ne bo pretežak.

Predlog bele knjige pravi, da "mora delovnopravna zakonodaja vsebovati določbe glede možnosti odpovedi delovnega razmerja invalidni osebi, če ji ni mogoče zagotoviti ustreznega dela zaradi OSEBNIH razlogov ali iz poslovnih razlogov"!!!

Gre torej za popolnoma nov postopek odpuščanja delavcev - invalidov in nikakor ne za že znani postopek določanja presežnih delavcev, za katere je zaradi operativnih razlogov trajno prenehala potreba po njihovem delu!

Predlog bele knjige pa ponuja tudi ukrep, ki naj bi slovenskega delodajalca prepričal, da delovnih invalidov kljub vsemu ne bi odpuščal. Gre za nekaj desetletij staro idejo o **kvotnemu sistemu**. Predlog bele knjige navaja, da je možno odpraviti varovanje delovnega razmerja delovnih invalidov le ob hkratni določitvi obveznega števila zaposlenih invalidnih oseb pri delodajalcu. To naj bi bila uvedba kvotnega sistema. Kaj več o tem, kako naj bi bil videti ta kvotni sistem, v predlogu bele knjige ne piše. O kvotnem sistemu torej lahko le ugibamo. Baje naj bi to bil novi davek, ki bi ga plačeval delodajalec, ki med svojimi delavci ne bi imel vsaj določenega odstotka invalidov. Delodajalec bi torej izbiral med dvema možnostima: ali plača davek ali pa priredi zadostno število delovnih mest, da

bodo ustrezala zdravstvenim omejitvam invalidov. Davek bi torej na ekonomski način spodbujal delodajalce, da prirejajo delovna mesta zdravstvenim omejitvam invalidov.

Kolikšen naj bi bil ta davek, da bi pri slovenskih delodajalcih res zaletel, in kaj naj bi bila osnova za njegovo odmero, ne vemo. Govori se, da naj bi bilo šest odstotkov invalidov med zaposlenimi tista meja, pod katero naj bi se davek odmerjal. Med slovenskimi delavci je namreč v povprečju šest odstotkov invalidov. Ali to pomeni, da bodo lahko tisti delodajalci iz nekaterih "težkih" dejavnosti, ki so v preteklosti "pridobili" tudi po 20 odstotkov invalidov, 14 odstotkov svojih delavcev odpustili brez finančnih posledic?

Predlog bele knjige ponuja prehodno obdobje, v katerem se bodo postopoma uvajale novosti v zvezi z reformo pokojninskega zavarovanja. Za reformo invalidskega zavarovanja podobno prehodno obdobje ni predvideno. Ali to pomeni, da ga v resnici ne bo, ali pa le, da so ga v predlogu bele knjige pozabili omeniti, ne vemo. Prav tako ni razčlenjeno, kakšna bo, če bo, revizija že pred reformo uveljavljenih pravic delovnih invalidov.

Očitki sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, da je poglavje predloga bele knjige o reformi invalidskega zavarovanja premalo izdelano, so tehtni. Zlasti zato, ker v njem ni razčlenjeno, kaj lahko pričakujejo tisti delovni invalidi, ki so svoje pravice uveljavili v veljavnem, predreformnem sistemu. Zmanjšana varnost delovnega razmerja naj bi jim bila nadomeščena predvsem s širitvijo pravice do poklicne rehabilitacije. Ni jasno, kako bo pravočasno vzpostavljena regionalna mreža centrov za svetovanje in poklicno rehabilitacijo ter prekvalifikacijo brezposelnih (odpuščenih) delovnih invalidov. Takšne mreže ni mogoče vzpostaviti čez noč. Že samo šolanje strokovnega kadra zahteva leta predpriprav. Ne pozabimo, da trenutno v Sloveniji na leto uspemo prekvalificirati slabih 90 delovnih invalidov na leto!

Ali nas po reformi čaka armada brezposelnih odpuščenih in na trenutnem slovenskem trgu delovne sile nezaposljivih delovnih invalidov? Ali pa bo snovalcem reforme uspelo ne le na papirju ampak tudi v praksi izpeljati učinkovite ukrepe, ki to lahko preprečijo?

Prihodnjič:
Denarna nadomestila plač nižja in časovno omejena

Priprave na spopad

Aktiv predsednikov in sekretarjev sindikatov dejavnosti iz sestave ZSSS je prejšnji četrtek razpravljal tudi o nadaljnjih akcijah zoper predlagano reformo pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ker jim ministrstvo za delo na predloge in pripombe še ni poslalo nobenega odgovora, sklepajo, da predlagatelji niso odstopili še od nobenega predloga. ZSSS bo še v marcu pripravila množični shod, na katerem bo vlado še enkrat opozorila, da so nekatere predlogi za delavstvo povsem nesprejemljivi.

ZSSS si bo za spremembe predlaganih rešitev prizadevala tudi prek poslanskih skupin. Skušali bodo lobirati tudi znotraj vladne koalicije in tudi v LDS, saj so ugotovili, da so mnjenja tudi tam različna. Ministra Ropa bodo skušali zbežati čimbolj na plano.

F. K.

Na nedavnem razširjenem strokovnem posvetu združenja svetov delavcev slovenskih podjetij je sodelujoče presenetil Stane Ravnikar, predsednik sveta delavcev v podjetju Sarrio Slovenija, nekdanje papirnice Količevo. Njegovo podporo predlogom združenja za dopolnitve zakona o soupravljanju je bilo moč razumeti tudi kot kritiko odnosa lastnika, v primeru Sarria Slovenija tujega, do udeležbe delavcev v upravljanju podjetja. In kot nezadovoljstvo s sedanjim zakonom o soupravljanju, ki ne prisiljuje lastnikov k upoštevanju interesov zaposlenih. Ravnikar je povedal, da vodstvo papirnice v Količevem ne podpiše sporazuma o delovanju sveta delavcev. Zato mora svet vedno prosjačiti za nujno potrebna sredstva za svoje

Tuji lastniki spoštujejo zakone

Pogovor s Stanetom Ravnikarjem, predsednikom sveta delavcev v Sarriu Slovenija, o odnosu tujih lastnikov do soupravljanja

delo. Ker smo za Ravnikarjevo izjavo zaslutili še kaj več, smo se odločili za podrobnejši pogovor o delu sveta delavcev v Sarriu Slovenija. Navsezadnje v Italiji, odkoder je lastnik papirnice, nimajo zakonsko urejenega sodelovanja zaposlenih v soupravljanju in zaposleni nimajo predstavnikov v nadzornih svetih. Pa se je izkazalo, da tuji lastniki zelo dobro poznajo našo zakonodajo in jo tudi – spoštujejo.

Papirnica Količevo je po razpadu Jugoslavije zabredla v zelo hude finančne težave, tako da je med prvimi podjetji prešla v lastništvo takratnega sklada za razvoj, ki pa jo je kmalu uspel prodati špansko-italijanski družbi Sarrio. Odvisna družba Sarrio Slovenija, njen 97-odstotni lastnik je špansko-italijanska družba Sarrio, tri-odstotni pa evropska banka za obnovo in razvoj, je družba z omejeno odgovornostjo, zato nima nadzornega sveta, ima pa svet delavcev in seveda sindikat, kakoterega predsednik, Stane Ravnikar, je tudi predsednik sveta delavcev. Tako je bilo vsem prav, lastnikom in nam v sindikatu, pojasnjuje za nekatere sporno vlogo sindikata v svetu delavcev. Interesni sferi obeh se dopolnjujeta, področji delovanja pa sta seveda ločeni.

»Zakon o soupravljanju pa tuji lastniki spoštujejo do pičice natanko,« je dodal Stane Ravnikar. »Na primer, svet delavcev je sodeloval pri odločanju o presežnih delavcih, ko je bilo treba zmanjšati število zaposlenih kar za dvesto ljudi ali za tretjino. Zdaj je zaposlenih nekaj manj kot 350 delavcev. Dajemo tudi predloge in pobude, ki jih vodstvo prouči. Imamo skupna posvetovanja denimo o sistematizaciji delovnih mest. Letna poročila, bilance podjetja in drugi za svet delavcev pomembni podatki, so vedno pravočasno na voljo. Na sestanke sveta delavcev in tudi sindikata vodilni

delavci redno prihajajo in poročajo.«

Odnosi do ljudi so korektni, pravi Ravnikar in hudomušno pripomni, da je doslej le enkrat edinkrat imel priložnost srečati se s predstavnikom lastnikov. Bilo je pred leti, ko je bilo podjetje še v težavah in delodajalci niso izplačevali plač po kolektivni pogodbi. Ravnikar je takrat napovedal stavko, vendar ni bila potrebna, ker so se zadeve hitro uredile. Edino s predstavniki lastnikov potem ni imel več priložnosti srečati se.

Plače so po panožni kolektivni pogodbi, nočni dodatki in dodatki za nadurno delo pa

delu precej. Zamisli, kako izboljšati varnost, bo posredoval ustreznim službam in nadzoroval izvrševanje sklenjenega. Drugi odbori, denimo za gospodarjenje itd. jim kot pravi Stane Ravnikar, niso potrebni, saj je struktura sveta taka, da člani lahko pokrijejo vsa področja. Svet delavcev je devet-članski, predsednik je profesionalc.

In kje je potem jedro Ravnikarjevega nezadovoljstva?

»Zatika se nam denimo pri izobraževanju in to ne zaradi previsokih stroškov. Direktor dovoli, da gresta na izobraževalne seminarje hkrati največ po dva člana sveta delavcev, češ da bi sicer proizvodni proces preveč trpel. Zanimivo pri tem je, da vodstvo nikoli ne protestira, če se seja sveta delavcev zavleče preko predvidenega časa in prizna članom nadomestilo plače kot da so delali. Drugi problem je podpis participacijskega dogovora. Ponudili smo ga že prejšnjemu vodstvu, vendar nikoli nismo dobili odgovora. Ko se je vodstvo zamenjalo, smo sporazum ponudili tudi sedanjemu direktorju. Odgovoril je, da ga bo proučil in da bo vsekakor izpolnil, kar zahteva od njega kot predstavnika delodajalcev zakona o soupravljanju.«

Ali zahteve sveta delavcev v predloženem participacijskem dogovoru presegajo tiste, ki jih zagotavlja zakon o soupravljanju?

»Resnici na ljubo, res želimo s sredstvi, ki nam jih določa zakon za delovanje sveta delavcev, sami odločati, česar sedanji zakon ne določa. Zahtevo po tovrstni spremembi zaklona o soupravljanju smo postavili tudi na nedavnem posvetovanju Združenja svetov delavcev slovenskih podjetij. Želimo tudi dodatnih 16 ur za izobraževanje za predsednika in podpredsednika sveta delavcev in pet ur mesečno za delo sveta ter sejnine za člane sveta kot nagrado za njihovo dodatno prizadevanje poleg rednega dela. Denar pri tem ni vprašljiv, saj gre podjetju dobro, naši stroški pa se gibljejo okrog dvesto tisočakov na leto.

Stane Ravnikar: Želimo imeti nekaj več časa za izobraževanje in da bi svet delavcev sam odločal, kako bo porabil denar, ki je namenjen za njegovo delovanje.

so 75-odstotni. Lani so dobili tako imenovano "božičnico". Sarrio Slovenija zadnji dve leti posluje dobro, z dobičkom, ki se je lani glede na leto poprej več kot podvojil.

Tudi to je eden od razlogov, da med upravo in zaposlenimi ne prihaja do napetosti. Dobro je tudi obveščanje zaposlenih; seje sveta delavcev in sindikata so odprte za vse zaposlene, ki jih posamezne točke zanimajo. Seje sveta delavcev so praviloma enkrat mesečno. Svet delavcev se pripravlja na ustanovitev odbora za varstvo pri delu, saj je nesreč pri

kaj delajo

Zasavje

Letna konferenca Telekomovega sindikata

Sindikalni zaupniki Telekoma PE Trbovlje so pred dnevi pripravili letno konferenco. Predsednik sindikata **Tone Kastelic** je poročal o prizadevanjih sindikata dejavnosti in ZSSS za ohranitev pridobljenih materialnih in socialnih pravic. Pohvalil je tudi dobro delo sveta delavcev v Telekomu.

Sindikat poslovne enote Telekoma v Trbovljah si je za cilj v naslednjem obdobju postavil popol-

no izvajanje kolektivne pogodbe dejavnosti. Izvršni odbor bo še posebej skrbel za izobraževanje in obveščanje sindikalnih zaupnikov in vsega članstva. Če bodo pravice katerega od članov kratene, lahko računajo na pravno in drugo pomoč sindikata. Sindikat Telekoma v Trbovljah bo razvijal tudi športno in rekreativno dejavnost, za kar bo skrbel **Marjan Rački**.

Udeležence konference je pozdravil tudi sekretar območne organizacije ZSSS v Zasavju **Ciril Urek**. V imenu svoje organizacije se je sindikalnim zaupnikom zahvalil za prizadevno delo v preteklem letu. Govoril je tudi o zahtevnih nalogah, ki jih ima ZSSS zaradi predlagane reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja. ZSSS bo pri tem uspešna le, če se bo v boj proti nekaterim predlaganim spremembam vključilo tudi članstvo, je poudaril.

Ciril Urek, sekretar

Italijanski sindikat FLAI je prejšnji teden v Benetkah organiziral mednarodni seminar o problematiki delavcev v kmetijstvu in agroživilstvu. Poleg Srečka Čatra, predsednika Sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije Slovenije, so se ga udeležili tudi sindikaliste iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Romunije, Poljske in Slovaške.

Osrednja nit seminarja je bila Agenda 2000 o reformi kmetijske politike v Evropski uniji. Zaradi razraščanja multinacionalk so se udeleženci seminarja zavzeli za tesnejšo povezanost sindikatov, saj sicer ne bodo zmogli skupnih akcij. Sindikati si bodo prizadevali zlasti za ustanovitev evropskih odborov zaposlenih v multinacionalkah, v njih bodo tudi predstavniki zaposlenih iz vzhodno-in srednjeevropskih držav.

Na seminarju so veliko govorili tudi o migraciji delovne sile iz Južne in Vzhodne Evrope v Italijo. Udeleženci seminarja so se zavzeli za posebne meddržavne sporazume o prehajanju delovne sile, s katerimi bi preprečili vpletanje kriminalnih združb, tudi prehajanje bi lažje nadzirali.

Seminar se je končal z dogovorom o pobratenu med domačimi deželni sindikalnimi organizacijami in sindikati Južne in Vzhodne Evrope. Skupni seminarji pa bodo kot vse kaže postali tradicionalni.

(Po sporočilu FLAI pripravil F. K.)

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

marec 1998

Prvi del

1. Dnevnice		
– cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
– polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
– znižana dnevnic	(od 6 do 8 ur)	1.218,00
2. Kilometrini	(od 20. 2. 1998 dalje)	33,42
3. Ločeno življenje		60.686,00
4. Prenočilne	Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	– po SKPGD	(na delovni dan) 517,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
	– za 10 let	50.532,00
	– za 20 let	75.798,00
	– za 30 let	101.064,00
2. Odpravnina pri upokojitvi		303.432,00
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD	– ob smrti delavca	88.549,00
	– ob smrti v ožji družini	44.274,00
4. Minimalna plača		62.299,00
5. Zajamčena plača		37.045,00
6. Regres za letni dopust	– najmanj	102.000,00

Ne glede na določilo SKPGD javni zavodi, javna podjetja in banke, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti ali država ali so v njeni večinski lasti, izplačujejo dodatek za ločeno življenje v skladu z zakonom o višini povračil stroškov v višini 51.098 (Uradni list št. 87/97).

Strokovna služba ZSSS

Iz dela ZZZS

Kako zmanjšati »bolniške«

Upravni odbor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) je pred kratkim obravnaval odsotnost z dela zaradi bolezenskih razlogov (v nadaljevanju: bolniške) v devetih mesecih lanskega leta.

Nadomestilo za prvih 30 dni plačujejo obolelim zavarovancem njihovi delodajalci, daljše bolniške so breme ZZZS. Kljub temu so obveznosti ZZZS velike, saj je v prvih devetih mesecih lanskega leta za bolniške porabil 13,6 milijarde tolarjev ali skoraj deset odstotkov prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. V primerjavi z delodajalci je ZZZS zavarovancem izplačal 40 odstotkov bolniških nadomestil. Če stroškom ZZZS prištejemo še stroške delodajalcev, gre za bolniške 1,7 odstotka bruto domačega proizvoda.

V naši državi je bilo od januarja do septembra lani zaradi bolniške izgubljenih skupaj 8.259.089 delovnih dni. Zaradi nesreč pri delu in poklicnih bolezni je bilo izgubljenih 8,5 odstotka delovnih dni, zaradi drugih bolezni in poškodb pa kar 86 odstotkov. V povprečju vsak delovni dan zaradi bolezni ne dela kar 35.700 zaposlenih.

Po ugotovitvah ZZZS je odsotnost zaradi bolezni približno tolikšna kot v zadnjih letih, tudi

vzroki za bolniške se niso bistveno spremenili.

Ker je odsotnost zaradi boleznih hud problem za državo, v ZZZS razmišljajo o skupni akciji za zmanjšanje njenega obsega. Možnost zmanjšanja bolniških vidijo zlasti v boljši ureditvi delovnega okolja in varstva pri delu ter skrbi za večje zadovoljstvo zaposlenih z delom. Predpisi o varstvu obolelih naj bi bili takšni, da bi zaposlene spodbujali k čim hitrejšemu vračanju na delo. Izboljšano naj bi bilo zlasti preventivno zdravstveno varstvo, k zmanjšanju obolevnosti bo prispeval tudi novi zakon o varstvu pri delu. Ponovno naj bi uveljavili tudi medicino dela.

ZZZS pričakuje od zdravstvenih ustanov, da bodo oboleli delavci imeli pri zdravljenju prednost. Čakanje na preiskave in terapijo naj ne bi daljšalo odsotnosti obolelih z dela.

Zavarovanci pa pričakujejo zlasti krajšo pot do izvedenskih mnenj in zmanjšanje administrativnih postopkov. ZZZS bo z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije sklenil poseben dogovor o reševanju primerov zadržanosti z dela zaradi bolezni, ki trajajo več kot leto dni.

Sandi Bartol

Konferenca območne organizacije ZSSS Domžale

Aktivnosti sindikatov niso bile zaman

Zaupniki domžalske območne organizacije ZSSS so prejšnji teden v prostorih Tosame na redni seji konference obravnavali aktivnosti v zvezi z varčevalnimi ukrepi vlade in predlogom bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Prevladalo je mnenje, da so aktivnosti ZSSS proti vladnim varčevalnim ukrepom pripomogle k njihovi močni ublažitvi. Konferenca je tudi menila, da naj ZSSS z vsemi sredstvi sindikalnega boja prepreči uveljavitev za delavce neugodne pokojninske reforme.

K poročilu o aktivnostih ZSSS glede vladnih varčevalnih ukrepov je strokovna služba območne organizacije ZSSS Domžale pripravila tudi posebno preglednico. V njej so v eni koloni navedeni najpomembnejši načrtovani ukrepi in namere, v drugi pa rezultati. Ti po mnenjih članov konference kažejo, da je Svobodnim sindikatom uspelo omiliti velik del vladnih načrtov. Ocenili so tudi, da že sprejeti zakoni in drugi predpisi pravic delavcev niso bistveno zmanjšali.

Dušan Semolič, predsednik ZSSS, ki je tudi sodeloval na konferenci, je dodal, da je vlada decembra spoznala, da na delavstvo in sindikate mora računati. Decembrski dogodki pa so bili poučni tudi za članstvo, ki je spoznalo, da pravočasne akcije lahko preprečijo še tako trdne in "nujne" namere. Rezultati dokazujejo, da mora ZSSS vselej vsaj poizkusiti nasprotovati, čeprav je sprva videti, da ne more biti uspešna. V sindikatih se je po Semoličevih besedah treba zavediti, da nobena pot za doseg ciljev ni lahka.

Ker je predpisov, ki čakajo na obravnavo v državnem zboru, še precej,

moramo biti v ZSSS še naprej budni in preprečiti sprejetje za delavce neugodnih sprememb in novosti. Sindikalni funkcionarji pa so članstvo dolžni pravčasno, razumljivo in prepričljivo informirati o doseženih rezultatih in ciljih sindikalne politike, da bi jih lažje razumeli in še naprej množično sodelovali v sindikalnem gibanju.

Dušan Semolič je podrobneje utemeljil nasprotovanja in zahteve ZSSS v zvezi s predlogom bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Podaljšanje potrebne starosti za upokojitev na 65 let je najbolj nesprejemljivo. Delavci in delavke, ki jih reforma pokojninskega in invalidskega zavarovanja najbolj zadeva, so že sedaj izčrpani. Do tega stanja je prišlo zlasti zaradi slabega varstva pri delu. Novi zakon o varstvu pri delu pa je obležal v predalu.

Vprašanje je, ali bodo delodajalci imeli za več kot 60 let stare delavce tudi delo. Podjetja imajo že sedaj zelo malo ali pa skoraj nobenih možnosti za razporeditev starejših delavcev na lažja delovna mesta, ker so številni iztrošeni že pri 50 letih.

V več podjetjih in organizacijah, kjer so že imeli poglobljene razprave o reformi, nasprotujejo podaljšanju starosti za upokojitev. Starost 65 let je nesprejemljiva tako za medicinske sestre kot za vzgojiteljice, trgovke, gostince, tekstilke...

Kot je povedal Dušan Semolič, več držav iz Srednje Evrope ohranja medgeneracijsko pogodbo, saj je preživela že več ureditev in desetletij. Tudi v Nemčiji so drugi (naložbeni) steber skušali uvesti, vendar pri tem

naše države s Švico ne moremo primerjati. Naložbeni sistem so v tej najbogatejši evropski državi uvedli v obdobju velike gospodarske rasti. V Švici se je obdržal predvsem zaradi tega, ker imajo v podjetjih kar 13.000 pokojninskih blagajn. Sedaj tudi oni ugotavljajo, da je naložbeni steber dober le za dobro plačane, za siromašne pa slab.

Po razpravi o stališčih ZSSS je konferenca sklenila, da je treba članstvo in druge delavke in delavce s predlogi reforme in njenimi posledicami dobro seznaniti.

Ker predlagatelji bele knjige v sredstvih javnega obveščanja predstavljajo reformo pokojninskega in invalidskega zavarovanja predvsem s

Zap. št.	PREDLAGANO	UREŠNIČENO
1	<p>PLAČEVANJE PRISPEVKOV TUDI OD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stimulacij in bonitet (plačila delodajalca za osebna zavarovanja, stroški izobraž., ki niso v zvezi z zaposlitvijo, znesek popustov, ki jih delodajalec da delavcu na svoje proizvode, vrednost daril delodajalca, itd.) - zneska izplačane jubilejne nagrade, odpravnine, socialne pomoči oziroma povračil stroškov v zvezi z delom, ki presega z uredbo vlade določeno višino teh prejemkov - zneska izplačanega regresa, ki presega 70 odstotkov poprečne plače predpretek. meseca v RS - vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja 	<p>SPREJETE so spremembe Zakona o prispevkih za socialno varnost (Ur. list RS, št. 3/98), na osnovi katerih se od 18. januarja 1998 dalje plačujejo prispevki (iz in na bruto osnovno) tudi od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stimulacij in bonitet - zneska izplačane jubilejne nagrade, odpravnine, socialne pomoči oz. povračil stroškov v zvezi z delom, ki presega z uredbo vlade določeno višino teh prejemkov - zneska izplačanega regresa, ki presega 70 odstotkov poprečne plače predpretek. meseca v RS - vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja <p>✓ SPREJETE so spremembe uredbe o višini povračil stroškov (Ur. list RS, št. 5/98), s katerimi so določeni višji neobdavčeni zneski povračil stroškov in osebnih prejemkov.</p>

niso bili uspešni.

Če bi bila predlagana reforma v Sloveniji sprejeta, bi sedaj zaposleni, zlasti mlajši, morali še naprej plačevati za že upokojene, dodatno pa varčevati še zase. To bodo zmogli le zares dobro plačani. Poleg tega izkušnje nekaterih držav, zlasti Čila, ki so naložbeni steber že uveljavile, kažejo, da se ta sistem ni potrdil. Trditve, da je sistem uspešen v Švici, pa ni sprejemljiva, saj

pozitivne plati, bi morali sindikalni voditelji predstaviti članstvu negativne posledice, saj jih bo občutila velika večina zaposlenih.

Člani konference so se strinjali s predlogom predsednika Dušana Semoliča, naj ZSSS organizira aktivnosti za zavrnitev predloga podaljšanje starosti za upokojitev in uvedbo drugega stebra pokojninskega zavarovanja.

Justi Arnuš

Piše: Doro Hvalica

Tandem

Če vprašate mene,

ni mnogo razlogov za optimizem. Kot kroničen optimist izjavljam to z muko in nerad. Toda, morda je pa prav v porajajočem se pesimizmu zasnova novega upanja.

Za upanje, da je v tem vsaj kanček resnice, si bom privoščil nekaj "razvojnih" poenostavitev: tako kakor je socialistična revolucija (menjava nosilcev lastnine) uspela lahko le v pogojih

vojne in osvoboditve, je rekonstrukcija kapitalizma (menjava nosilcev lastnine) lahko uspela le v pogojih nove vojne in osamosvojitve. Temu je mogoče reči slučajna sočasnost, ali pa priznati uspešno zlorabo plemenitega cilja za podle namene v obeh primerih. Dejanska cilja zmagovalcev torej nista bila osvoboditev in osamosvojitve, temveč le menjava nosilcev lastnine.

In kakor se je po revoluciji ta menjava dogajala na grob in brezkompromisen način, se po rekonstrukciji ta proces dogaja na enak način, le da so metode pač prilagojene novim sloganom časa: pravnost, varstvo človekovih pravic... toda rezultat je isti; onim, ki so doslej bili nosilci lastnine, jo jemljejo tisti, ki menijo, da imajo v tej epizodi do nje izključno pravico. V obeh primerih imajo seveda prav tisti, ki so lastnino vzeli, ker imajo pač vedno in v vseh epizodah prav le lastniki.

Do tod je vse v redu (ali če hočete OK). To idilo pravičnosti pa vedno skvarijo dogodki, ki jih sproži neizprosno dejstvo, da je la-

stnina manj od apetitov njenih novih nosilcev. Da bi razrešili to klasično zagato, začno sprejemati klasične ukrepe. Izmišljajo si nove davke, ukinjajo delovna mesta, da bi preostala lahko bila poceni, izžemajo s cenami in obrestmi, grozijo z neizbežnim katastrofalnim poslabšanjem, če ne pristanemo na načrtovano poslabšanje, silijo nas v s svetom primerljivo revščino, ker je le ta pogoj za njihovo prav tako primerljivo bogastvo.

Toda kaže, da je prav neobrzdana pogoltnost lahko vir našega novega optimizma.

Ko je brezposelnih kakih sto trideset tisoč, ko desetstisoči nimajo več dveh obrokov hrane dnevno, ko postane pravna država le dekoracija pridružitvenih papirjev in človekove pravice le vzrok za omdusmanovo nespečnost...

... je treba le, da uničujoči tandem, ki je v vladi zadolžen za uničenje in ki je že razvrednotil razdeljeno papirnato lastnino do absurda, pogoltno še pravico do dostojne starosti.

Takrat nekje, se mi zdi, takrat v neki bližnji prihodnosti, ko se bomo vsi zavedeli, da nas niso le oropali, da nas niso le metali na cesto in ponižujoče slabo plačevali, takrat ko bomo z grozo spoznali, da bomo morali garati do 65. leta starosti za borno pokojnino ali pa hirati na starost, ker ne bomo mogli ali ker nam ne bodo dali delati tako dolgo – da, takrat se ponavadi zgodovina prevesi.

To so pač le moje poenostavitve in resnici na ljubo tudi do nove revolucije mi ni, čeprav utegne priti tudi brez moje pomoči.

Če pa vprašate mene, bi bilo že sedaj dobro in prav, da bi stopnjujoče se nezadovoljstvo delavcev čimprej odneslo s političnega prizorišča tiste protagoniste uničujočih socialnih sprememb, ki bolj spominjajo na izdajo kot na zaščito interesov večine. Interesi večine pa so, upam, nacionalni interes. Mislim naš, slovenski, da ne bo pomote.

Največje priznanje je zadovoljstvo kupcev

V Preventu imajo svojevrsten sistem vzdrževanja dobrih medsebojnih odnosov, spodbujanja zadovoljstva na delovnem mestu in manjše bolniške odsotnosti z dela

Jože Kozmus: Naše najbogatejše rezerve so v načinu razmišljanja zaposlenih, načinu obravnavanja in reševanja problemov, ali drugače rečeno, v kulturi podjetja.

»Naša filozofija je: stroje in opremo lahko kupiš, organizacijske metode dobiš iz raznih virov in po tem so lahko vsa podjetja enaka. Loči jih kultura podjetja, način razmišljanja zaposlenih, način obravnavanja problemov in reakcija na probleme. Mislimo, da je to rezerva vsakega podjetja, kjer se da narediti največ za rezultate poslovanja.«

S temi besedami je začel odgovarjati na naša vprašanja o spodbujanju zaposlenih k boljšemu delu, k manjši odsotnosti z dela in o aktivnostih za vzdrževanje dobrih odnosov med zaposlenimi direktor TUS Preventa iz Slovenj Gradca Jože Kozmus. Naši sogovorniki pa so bili še Damir Popovič, član uprave Preventa in direktor za kakovost in proizvodno-tehnične zadeve, Duška Jamnikar, vodja enote v Slovenj Gradcu, in delavke v enoti avtokonfekcije v Radljah ob Dravi.

Prevent ima 1400 zaposlenih v dveh enotah, v Slovenj Gradcu, Radljah ob Dravi in v profitnem centru Mislinji. Izdelujejo delovna in industrijska oblačila, kar je njihova najstarejša proizvodnja, zaščitne rokavice in prevleke za avtomobilске sedeže, ki so njihov najpomembnejši izdelek. Obsegajo kar 90 odstotkov vse proizvodnje Preventa. Lani so prodali za več kot 208 milijonov mark izdelkov, od tega tujim kupcem 95 odstotkov.

Na Preventov program dvigovanja motivacije za delo nas je opozoril dr. Andrej Kožar (v prejšnji številki časnikarja smo se z njim pogovarjali o njegovem programu zmanjševanja bolniških odsotnosti z dela in motivacije), češ da v tem podjetju že uporabljajo vse metode, ki jih je hotel naučiti. Celo več kot to, so nam zatrtili v Preventu. Pred leti so povzeli metodo iz Forda in jo še izpopolnili.

»Ker je kultura podjetja tako pomembna rezerva za doseganje boljših rezultatov, jo sistematično gojimo in merimo (na anketni način) že tri leta,« nam je dejal Damir Popovič. »Iz analize so razvidna stališča večine zaposlenih do dejavnikov uspešnosti, do vrednot. To je osnova za načine in smeri izobraževanja in za vzpostavljanje pravih medsebojnih odnosov.«

V Preventu izobražujejo vse zaposlene, bodisi s formalnim načinom izobraževanja, kar je stalna oblika izobraževanja tudi znotraj podjetja, ne le v izobraževalnih institucijah, ter z neformalnimi načini, ki pa jih je lahko zelo veliko. Denimo: vodje oddelkov usmerjajo v delo z ljudmi, in to izključno s pozitivnim pristopom k reševanju problemov.

»Če bi ob nastalih težavah iskali krivca zanje, bi se vsi sodelujoči postavili v obrambni položaj, vso energijo bi porabili za lastno obrambo. Zato skušamo predvsem poiskati tak način dela, da do napak ne bi prihajalo.

Tako se pogosto zgodi, da ima krivce za napako največ zamisli, kako jo odpraviti. Obenem se vsi na sestanku navzoči naučijo, kako ravnati, da v bodoče do nje ne bi prihajalo.«

Tako se je v Preventu nakopičilo precej znanja. Ko pride do težav, nastopa po vzoru iz Forda strokovno usklajena medresorska skupina, ki se problema loti v znanih osmih Fordovih korakih reševanja problema. Takšna skupina po izkušnjah iz Preventa podira zidove med različnimi službami podjetja. V mnogih podjetjih namreč prav zaprtost posameznih sektorjev povzroča težave in zmanjšuje poslovne rezultate.

V Preventu uvajajo tudi nov način dela v proizvodnji. V Slovenjgraški enoti delujeta dve taki skupini, v radeljski enoti pa so vso proizvodnjo organizirali v deset proizvodnih skupin.

»Izkazalo se je, da ima organizacija proizvodnje v zaključenih skupinah, kjer osem do dvanajst delavk skupaj izdeluje izdelek v celoti, precej prednosti,« nam je pripovedovala Duška Jamnikar, vodja proizvodne enote Slovenj Gradec, v kateri so najprej poskusno uvedli dve taki proizvodni skupini. Počasi pa bodo vso proizvodnjo v Slovenj Gradcu organizirali tako kot v Radljah. »Delo v takšni skupini je boljše, delavke so bolj odgovorne za kakovost in količino izdelkov. Večja je produktivnost, kakovost izdelave pa skoraj osupljiva. Naše edino merilo kakovosti je izdelava brez kupčevih reklamacij: lani je sedem od desetih skupin v Radljah dosegalo takšno kakovost. Kako dobri smo, pove primerjava s svetovnim povprečjem v kakovosti: pri nas ima napako v povprečju 60 izdelkov na milijon narejenih, svetovno povprečje pa je preko 500 defektnih izdelkov na milijon. Za zelo dobre izdelovalce pa štejejo tiste, ki

dosegajo okoli 200 napak na milijon izdelkov. Skupina je pri delu zelo samostojna: sama pazi na realizacijo, delavke imajo vodjo, ki jih dnevno obvešča o dosežkih prejšnjega dne, o problemih, o napakah, o ciljih. Dnevno informiranje delavk poteka med odmori. Poleg velikega za malico in informiranje imamo še dva rekreacijska, med katerimi delavke s telovadbo sproščajo od neugodne drže zakrčene mišice in vmes imajo še čas za kavo. Vsaka skupina ima svoj pano, na katerega v posebne obrazce zapisujejo informacije, dosežke, napake in še kaj. Zelo pomembna je samostojnost skupine pri organiziranju dela: članice se same

Marjana Kolar: Boljše in lažje je delati v manjši zaključeni skupini, ki je sama odgovorna za celoten delovni proces od začetka do konca in ki si sama prilagodi proizvodni cikel. Norma je skupinska, zato si delo oboje članice razdelimo. Je pa bolniških manj tudi zaradi odmorov za telovadbo.

odločajo, kaj bo katera tisti dan delala, pri delu pa se menjajo.«

V radeljsko enoto smo prišli tik pred odmorom za telovadbo in kavico. Delavke ne telovadijo vse hkrati, pač pa po dve do tri skupine. Med telovadbo animatorka skupine delavkam sporoči rezultate dela prejšnjega dne. Animatorka je šivilja, ki skrbi za informiranje skupine, organizacijo dela v skupini, skrbi za vzdušje v skupini in še za marsikaj. Izbere jo vsaka skupina sama.

Marjana Kolar je animatorka skupine, ki si je nadela ime "Breskvice". Skupine so sicer označene z A, B, C itd., toda delavke so to suhoparnost popestrile z imeni, ki se začnajo s temi črkami. Odrekla se je kavici za kratek klepet z nami.

»Mislim, da je delo v skupini prijetnejše kot na tekočem traku,« je dejala po kratkem premisleku. »Predvsem je v redu, da se delavke same odločimo, kako in kaj bomo delale, same tudi ugotavljamo, ali smo naredile kaj škarta in zakaj. Na naših sestankih dajemo tudi razne pobude, tako glede morebitnih izboljšav organizacije dela, kakovosti materiala, drugih težav, ki nastajajo. O vsem se lahko pogovorimo, predlagamo. Zanimivo je tudi tekmovanje med skupinami za naziv najboljša. Nagrada je sicer simbolična, vendar prija zavest, da smo prve med dobrimi.«

V Preventu ne poznajo denarnih nagrad, z izjemo za inovacijske predloge. Avtorice najbolj uporabnih predlogov dobijo neko nagrado za predlog, pripada pa jim tudi delež od ustvarjenega prihranka. Sicer pa za dobro delo ni druge nagrade kot plača, ki je za petnajst do dvajset odstotkov višja od povprečja tekstilne panoge.

»Moralna priznanja so najboljša,« je dejal direktor Jože Kozmus. »Naše stališče je, da so delavci v podjetju zato, da dobro delajo, in da plačo dobijo za dobro, ne za slabo delo. Kdor tega ne zmore, ga skušamo naučiti dobrega dela, če ne, mora zapustiti podjetje. Delavko, ki norme ne dosega, delovodja pobara, kako bi ji lahko pomagali, kakšne probleme ima. Na začetku omenjena anketa je pokazala, da več kot polovica anketiranih delavk meni, da je njihova socialna varnost odvisna od zadovoljstva kupcev. Skupine seveda tekmujejo med seboj, in mi razglašamo, katera je tega leta najboljša. Nagrada je enodnevni izlet po izbiri skupine in pa napis pred delovnim prostorom te skupine, da vsakdo zve, kdo je najboljši. To pa je tudi vse. Največja nagrada je zadovoljstvo kupcev.«

B. R.

Okrogla miza

“Socialno partnerstvo – vloga sindikatov in Evropska unija”

Območna organizacija ZSSS v Podravju je v sodelovanju z Uradom Vlade Republike Slovenije za informiranje pred kratkim pripravila dvodnevni seminar na temo “Socialno partnerstvo - vloga sindikatov in Evropska unija”. Na seminarju so sodelovali sindikalni zaupniki iz podjetij in sekretarji v območni organizaciji ZSSS ter predstavniki območnega policijskega sindikata, s katerim ima območna organizacija ZSSS sklenjen dogovor o medsebojnem sodelovanju.

Prejšnji teden pa je območna organizacija ZSSS v Podravju organizirala o tej temi še okroglo mizo, na katero so poleg sindikalnih zaupnikov povabili še predstavnike delodajalcev in nekatere državne svetnike. Udeleženci so opozorili na številne probleme, ki jih bo treba urediti, da bo lahko Slovenija v pravem pomenu besede postala polnopravna članica Evropske unije.

Po besedah sekretarke območne organizacije ZSSS v Podravju **Vekoslave Krašovec** bo vlada morala v proces prilagajanja slovenske zakonodaje zakonodaji Evropske unije močnejše vključiti socialne partnerje. Prav bi bilo tudi, da bi nove zakone na delovnopravnem in socialnem področju pripravljala sočasno, kar bi prispevalo k njihovi večji usklajenosti. Če želi biti naša zakonodaja primerljiva z zakonodajo v državah Evropske unije, morajo zakoni v polni meri zagotoviti uresničevanje načela o sindikalni svobodi ter nevmešavanju države v sindikalno lastnino ter odnose med sindikati. V pripravah na vstop v Evropsko unijo mora slovenska država povečati tudi učinkovitost inšpekcije dela, zagotoviti uresničevanje mednarodnih konvencij z delovnega in socialnega področja ter še zlasti povečati socialno varnost delavcev. V zvezi s tem je Krašovec opozorila, da Slovenija še ni ratificirala Evropske socialne listine, ki govori tudi o poštenem plačilu za delo. Po tej listini naj ne bi bila minimalna plača v nobeni državi manjša od 68 odstotkov povprečne plače v državi. Po priporočilih Evropske socialne listine bi morala biti ta čas v Sloveniji najmanjša plača okoli 70.000 tolarjev neto. Po mnenju Krašovec delodajalci in vlada pri nas nasploh ustvarjajo vtis, kakor da bi morali v pripravah Slovenije za vstop v Evropsko unijo zmanjšati delavske pravice, kar pa še zdaleč ni res. Delavci v Evropski uniji imajo zagotovljeno znatno višjo raven socialne varnosti in večji obseg pravic, pa tudi sindikati imajo večjo vlogo in veljavo. Vlada bi morala zato bolj jasno povedati, kaj bo vstop Slovenije v Evropsko unijo prinesel posameznemu delavcu in njegovi družini. Nekateri zakoni, ki jih je v zadnjem času pripravila vlada, so v popolnem nasprotju z zakonodajo v Evropski uniji. Če se bodo denimo sodne takse povečale tako, kakor je predlagala vlada, potem veliko delavcev za svoje pravice sploh ne bo moglo več vlagati tožb na delovnem sodišču. Delovni invalid iz Maribora, ki ima 41.000 tolarjev pokojnine, bi moral denimo za tožbo za 20 milijonov tolarjev odškodnine, plačati 200.000 tolarjev sodne takse. Skratka, ko se v Sloveniji pripra-

Andrej Zorko in Vekoslava Krašovec sta na okrogli mizi zastopala območno organizacijo ZSSS za Podravje.

vljamo za vstop v Evropsko unijo bi po mnenju Krašovec morali imeti bolj pred očmi dejanske socialne in ekonomske, ki jih moramo prilagoditi evropski stvarnosti prav tako kot zakonodajo. Državljskih in političnih pravic, ki so predpogoj za vstop v Evropsko unijo, namreč ni mogoče v celoti realizirati, če ljudje ne uživajo tudi ekonomsko socialnih in kulturnih pravic.

Predsednik območnega policijskega sindika-

ta v Mariboru **Vlado Marinič** je poudaril, da bi morala naša država, če želi biti primerljiva z državami Evropske unije, pri sprejemanju odločitev na ekonomsko-socialnem področju bolj upoštevati socialne partnerje. Zelo pomembno pa je tudi, da sindikati najdejo skupen jezik. Če bodo enotni, bodo bolj močni in učinkoviti. Sicer pa bi policijski sindikat že vključen v mednarodno organizacijo policijskih sindikatov in dobro sodeluje s policijskimi sindikati iz različnih evropskih držav.

Na okrogli mizi je tekla beseda tudi o tem, kako se sindikati pripravljajo na vstop Slovenije v Evropsko unijo. Udeleženci so se zavzeli, da bi v Sloveniji ustanovili pisarno Evropske unije za delovna in socialna razmerja, ki bi delodajalce in delavce ter vlado opozarjala na politiko unije na delovnopravnem in socialnem področju. Prav tako bi morali sindikati več pozornosti posvetiti usposabljanju delavcev za delovanje v novih pogojih in podobno. Tudi varstvo sindikalnih zaupnikov, informiranje, boj za delavske pravice in druge sindikalne aktivnosti bi veljalo postaviti na evropsko raven, so udeleženci okrogle mize menili enotno.

T. K.

Črnega scenarija ni bilo

Ni videti napredka pri zaposlovanju, res pa tudi ni bilo tako velikega osipa, kot so ga nekateri pričakovali.

V začetku lanskega leta smo zabeležili napovedi poznavalcev o možnem gibanju nezaposlenosti v naslednjih mesecih. Po najbolj neugodnih pričakovanjih bi se število nezaposlenih že do konca oktobra dvignilo na več kot 135.000. Statistični urad je pred dnevi objavil podatke o aktivnih prebivalcih države v lanskem novembru. Črni scenarij odpuščenja delavcev se na srečo ni uresničil, v Sloveniji je bilo predzadnjega meseca lani 873.220 aktivnih ali dela zmožnih prebivalcev. Delalo jih je 746.758, preostalih 126.462 aktivnih prebivalcev pa je registriranih kot brezposelne osebe. Glede na mesec poprej se nobeno število, ne tistih, ki so delali in ne registriranih na zavodu za zaposlovanje ni bistveno spremenilo. Zaposlenih je bilo 85,5 odstotka vseh aktivnih prebivalcev. Med zaposlenimi je bilo 92.884 samozaposlenih oseb, ali osmina vseh zaposlenih. Med zaposlenimi je bilo skoraj 55 odstotkov moških in dobrih 45 odstotkov žensk, kar se pozna tudi pri razmerju med registriranimi nezaposlenimi: nezaposlenih je bilo 15,6 odstotka delovno sposobnih žensk in 13,6 odstotka moških. Samozaposlene osebe so dajale delo še nekaj več kot 60.500 ljudem.

V storitvenih dejavnostih je bila zaposlena več kot polovica delovno aktivnega prebivalstva. Med samozaposlenimi je bilo več kot polovica samostojnih podjetnikov posameznikov, kmetov pa dobrih 43 odstotkov.

Registriranih brezposelnih je bilo novembra lani 126.462, za desetinko odstotka manj kot oktobra, vendar pa za 3,8 odstotka več kot novembra leta 1996. Med njimi je bilo daleč največ, preko 53.000, težje zaposljivih oseb, ki jih je bilo v primerjavi z lanskim letom več za skoraj 18 odstotkov. Število trajno presežnih delavcev je bilo lani novembra več kot 19 odstotkov višje kakor novembra 1996. Bilo jih je skoraj 28.700. PO neuradnih podatkih se je v decembru število presežnih delavcev povečalo še za okoli 6000 ljudi. Zelo veliko je bilo brezposlenih ljudi, mlajših od 26 let: naj več kot 36.000, malo manj pa je bilo prvih iskalcev zaposlitve.

Lani novembra je delo dobilo 4179 registriranih brezposelnih, tri četrtine med njimi za določen čas. Prvo zaposlitev je dobilo tudi 1078 registriranih brezposelnih oseb.

Po izobrazbi je med nezaposlenimi največ, skoraj 40 odstotkov, nekvalificiranih oseb. Visokokvalificiranih je bilo 26 odstotkov, 21 odstotkov pa ljudi s srednješolsko izobrazbo. Zelo malo, med dvema in tremi odstotki, pa je bilo med brezposelnimi kvalificiranih delavcev ter oseb z višjo in visoko izobrazbo.

Upokojenec je bilo lani novembra 463.611, dve desetinki odstotka več kot oktobra. Na enega zaposlenega smo novembra lani imeli v Sloveniji 1,6 upokojenca in 0,17 nezaposlenega državljanca.

S. J.

Bo kdo kupil premoženje bivšega Tama v celoti?

Sredi marca bo na okrožnem sodišču v Mariboru javna dražba, na kateri bodo prvič prodajali nepremično in premično premoženje nekdanjega Tama v celoti. Kupcem bodo ponudili blizu 800.000 kvadratnih metrov zemljišč, preko 160 objektov, 237.000 kvadratnih metrov pokritih površin, tehnološko opremo, stroje, izume, patente, dokumentacijo in drugo. Premoženje bivšega Tama bodo na dražbi začeli prodajati po izklicni ceni 27 milijard tolarjev.

Za prodajo premoženja Tama v celoti se je odločil upniški odbor že lani septembra. Stečajni upravitelj delniške družbe Tam **Mirko Žagar**, ki je medtem postal tudi stečajni upravitelj v petnajstih odvisnih družbah Tama v stečaju, je takrat predlagal, da bi premoženje bivšega Tama prodajali po delih, vendar upniški odbor njegovega predloga ni sprejel. Za prodajo Tamovega premoženja po delih se bo upniški odbor odločil samo, če za premoženje v celoti ne bo nobenega kupca.

Za nakup vsega premoženja bi bil morda zainteresiran kakšen večji strateški partner iz tujine. Ta bi v bivšem Tamu lahko ponovno organiziral proizvodnjo motorjev in avtomobilov oziroma večjih komponent za avtomobilsko industrijo. Če bodo Tamovo premoženje morali razprodati po delih, bo s tem zelo verjetno konec avtomobilске industrije v Mariboru. V tem primeru bo zelo negotova tudi usoda 15 novih družb, ki danes poslujejo na lokaciji bivšega Tama in imajo proizvodne prostore in tehnološko opremo v najemu od delniške družbe Tam in odvisnih družb v stečaju.

Poleg zazidljivih in nezazidljivih zemljišč, proizvodnih prostorov, počitniških domov, parkirišč, zelenic, inštalacij, montirane tehnološke opreme in strojne opreme za proizvodnjo motorjev, gonil, karoserij, kovanje jekla, vlivanje litin in proizvodnjo različnih drugih izdelkov v avtomobilski industriji bodo na dražbi najboljšemu kupcu ponudili tudi blagovni znamki Tam in Tam Bus skupaj z vsemi patenti, izumi in neuporabljenimi tehnično dokumentacijo.

Premoženje bivšega Tama so pregledali tudi sodni cenilci. Vrednost celotnega premoženja so ocenili na 286.555.960 mark, pri čemer niso vštete zaloge in različni poslovni vložki. Na osnovi opravljenih sodnih cenitev bodo na javni dražbi začeli premoženje bivšega Tama v celoti prodajati po izklicni ceni 27 milijard tolarjev.

Od uspešnosti prodaje premoženje nekdanjega mariborskega giganta je odvisno tudi kdaj in koliko bodo bivši delavci Tama dobili poplačane terjatve, ki so jih prijaviли v stečajnem postopku.

T. K.

Vabilo

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Turistična zveza Slovenije vabita lastnike in upravljalce počitniških zmogljivosti na Hrvaškem na

posvet

o možnostih njihovega obratovanja v letošnjem letu. Posvet bo 11. marca ob 10. uri v Domu sindikatov v Ljubljani, Dalmatinova 4.

V navzočnosti predstavnikov državnih organov bomo skušali izoblikovati stališča zlasti o:

- popisu počitniških zmogljivosti v sosednji državi,

- oblikovanju skupnosti lastnikov v večjih naseljih in za posamezna območja,

- oblikovanju koordinacije za sindikalni turizem pri ministrstvu za drobno gospodarstvo in turizem.

Ker je uredba o prepovedi razpologanja s počitniškimi zmogljivostmi odpravljena, bomo našim vladnim organom predlagali, naj s sosednjo državo sklenejo poseben sporazum o obratovanju počitniških zmogljivosti, vsaj za letošnje leto.

Zainteresirani naj svojo udeležbo potrdijo po telefonu ali faksu (061)326-982

Po pooblastilo
Metod Zalar, direktor Atrisa

Evropski sindikalni vrh

Za zmanjšanje davkov na zaposlitev

Beseda je bila zlasti o integracijskih procesih v Evropi in prilagajanju davčnih sistemov. Države, ki želijo vstopiti v EU, morajo prej poenotiti zlasti sisteme zajemanja prihodkov v državni proračun. Razlike, zlasti če so velike, sedaj tudi so, namreč zelo vplivajo na konkurenčnost. Zakonodajno in obdavčitveno je treba standardom Evropske unije prilagoditi že v času čakanja na vstopno dopljenje.

Predpisi Evropske unije, ki zadevajo obdavčenje, pa sedaj še niso dovolj konsistentni. Večina evropskih direktiv pa se zavzema za indirektno davke (obdavčitev poslov, transakcij...), ne pa za davke na plače. Ker vse to sedaj ni enotno niti pri članicah EU, bodo tudi te za prilagoditev potrebovale nekaj časa.

Izkušnje Avstrije kažejo, da je

V Budimpešti je bil prejšnji teden evropski sindikalni vrh, na katerem so sodelovali sindikati Avstrije, Češke, Slovaške, Madžarske in Slovenije. Z vsebino pogovorov nas je po vrnitvi seznanil Brane Mišič, ki se je srečanja udeležil skupaj z Dušanom Semoličem.

treba pred vstopom v EU uskladiti vse, da torej ne more biti izjem za nobeno področje. Vstop v EU pomeni prevzem vsega njenega sistema. Madžarska, ki je med prvimi resnimi kandidatki, je glede obdavčenja že izpolnila pričakovanja EU.

V Evropski uniji bo treba domisliti takšno tehniko pobiranja davkov, da ne bi davki iz ene države odtekali v drugo. Pri tem gre zlasti za obračun prometnega davka in obdavčitve kapitalskih dobičkov.

V Evropski uniji je sedaj davek na posle (transakcije) lahko naj-

manj 15-odstoten, tako je tudi v praksi članic. Klirinški sistem obračunavanja davkov v državah članicah je sedaj takšen, da pri plačevanju davkov pospešuje korpucijo. Evropska unija bo moral najti posebno metodo, ki bo to preprečevala.

Trošarina na energetske vire se bo v Evropski uniji še povečevala. Na Madžarskem se to dogaja že zdaj.

Evropska unija bo morala preprečevati davčno konkurenco, ki zdaj povzroča selitev denarja in investicij na območja z nižjimi davki.

Sindikati v članicah Evropske unije in pri kandidatkah bodo morali enotno zahtevati zmanjševanje davkov na plače in povečanje davkov na kapitalске dobičke. Pri tem bodo sindikati uspešni le, če bodo stopili skupaj. V zadnjih letih je davčna politika imela obratno smer, davki na zaposlitev so se povečali za kakšnih deset odstotkov, davki na kapitalске dobičke pa so se zmanjšali prav za toliko. Davki na zaposlitev zdaj znašajo: na Madžarskem 50 odstotkov, v Avstriji 35 in Nemčiji 30 odstotkov. Prevladuje mnenje, da so vsi ti davki previsoki.

V ospredju interesov sindikatov je skrb za zmanjšanje brezposelnosti. Da bi bili pri tem uspešni, bodo sindikati morali preprečiti sprejemanje predpisov, ki na zaposlovanje vplivajo negativno.

F. K.

Delavci slovenskih hidroelektrarn so se pomerili v veleslalomu

Pred dnevi je bilo na Rogli zopet živahno in veselo. Tam so se na svojem 7. zimskem poslovno - športnem srečanju zbrali delavci hidroelektrarn iz vse Slovenije. Igre je tokrat organiziralo športno društvo Dravskih elektrarn iz Maribora, ki ga vodi **dipl. ing. Lado Tomšič**. Udeležence iger je med drugimi pozdravil direktor Dravskih elektrarn Maribor **Ivan Kralj**, ki je vsem zaželel dobro smuko in veliko športne sreče. Kot gostje so na tekmovanju nastopili tudi delavci hidroelektrarn iz Avstrije in Italije.

Na 7. zimskem srečanju delavcev slovenskih hidroelektrarn se je najboljša odrezala ekipa Savskih elektrarn (Foto: Emil Šterk)

Rezultati

Veleslalom – ženske C (od 41 do 50 let): 1. Maja Kramar, Savske elektrarne; **ženske B** (od 31 do 40 let): 1. Ivanka Gracej, Dra-

vske elektrarne; **ženske A** (do 30 let): 1. Alenka Dobrin, Savske elektrarne.

Veleslalom – moški D (nad 50 let): 1. Jože Zorč, Soške Elektrarne; **moški C** (od 41 do 50 let): 1.

Janez Bohinc, Savske elektrarne; **moški B** (od 31 do 40 let): 1. Miran Krelj, Savske elektrarne; **moški A** (do 30 let): Boštjan Čopi, Soške elektrarne;

V ekipnem tekmovanju se je najboljša odrezala ekipa **Savskih elektrarn** pred **Dravskimi elektrarnami** in **Soškimi elektrarnami**. Med ženskami je absolutno najboljši čas dosegla **Alenka Dobrin**, med moškimi pa **Boštjan Čopi**.

V posebnem tekmovanju so se pomerili tudi gostje. Med ženskami je bila najboljša **Gudrun Pagitz** iz Avstrije, med moškimi pa **Cristian Magnet** prav tako iz Avstrije. Med gosti iz Italije pa se je najbolje odrezal **Stojan Sossi**.

Tekmovanje so sponzorirali Elektrovod iz Ljuljane, Elektromehanika Silvo Perkuš iz Slovenj Gradca, Elektromehanika Karol Ferlež iz Limbuša, Ključavničarstvo Dominik in Matjaž Medved iz Starš in Ključavničarstvo Marjan Grosek iz Josip dola.

T. K.

Humoreska

“Zadnje čase sem prav zaskrbljen, kako bom živel na stara leta,” sem pred dnevi dejal pri matici in podjetju.

“Kaj te skrbi? Saj boš dobival pokojnino,” je rekel sodelavec Peter, ki dela na stružnici.

“Pokojnino že, pokojnino, samo kakšno? Vlada predlaga novi sistem pokojninskega zavarovanja, ki ne bo več zasnovan na medgeneracijski solidarnosti, temveč na kapitalnem skladu. Denar, ki ga bomo delavci plačevali v kapitalni sklad (sedaj mu pravijo drugi steber pokojninskega sistema), bo vodstvo sklada obračalo. Ko bomo šli v pokoj, pa bomo iz tega sklada dobivali pokojnine.”

“In kaj je pri tem narobe?” je presenečeno vprašal Peter. “Če bo vodstvo sklada de-

nar pametno obračalo in dobro gospodarilo z njim, potem bo v skladu iz leta v leto več denarja. To pa pomeni, da bodo tudi pokojnine višje. Ali še nisi slišal, kako visoke so dandanes obresti na kapital?”

“Že, že, vendar pa imamo v naši družini slabe izkušnje s takšnimi in podobnimi skladi,” sem pribil.

“Kako to misliš?”

“Dedek je v prvi svetovni vojni izgubil ves denar, ki ga je imel v nekem podobnem skladu. Pred vojno bi si s prihranjenim denarjem lahko kupil hišo, po vojni pa si z istim denarjem ni mogel kupiti niti toliko vina, da bi se lahko od žalosti napil. Tudi stari stric, ki je živel v Ameriki, je imel prihranjen zajeten kupček denarja, vendar mu je v gospodarski krizi 1929 leta vse propadlo.”

“Pravzaprav imamo tudi v naši družini slabe izkušnje z varčevanjem in obračanjem denarja. Moj oče je bil pred drugo svetovno vojno dodatno pokojninsko zavarovan, po vojni pa se je lahko za ves denar za dodatno pokojninsko zavarovanje

obrisal pod nosom. Da o bratu niti ne govorim. Dve desetletji je delal v Nemčiji in denar nalagal v našo banko. Ob razpadu Jugoslavije pa ni mogel do svojega denarja. Jože, kljub temu pa se mi zdi, da si ti morda malce preveč črnogled. Slovenija bo kmalu sprejeta v Evropsko unijo, zato se nam vojni in gospodarskih kriz ni treba več bati,” je razpredal Peter.

“Govori, kar hočeš! Samo to ti povem: odkar sem nekaj svojih prihrankov zaupal Zdenexu, da bi mi jih oplemenitil, ne zaupam nobenemu skladu več!”

sem rekel odločno.

“Pri nas je preveč takšnih menedžerjev, ki znajo dobro obračati tuj denar za svoj račun! Kdo mi lahko zagotovi, da bodo z mojim denarjem nekaj desetletij zares dobro

gospodarili. Kaj pa, če ga bodo zapravili? Od kod bom potem prejel pokojnino?”

“Namesto da se razburjata, si vzemita raje mene za zgled,” se je v pogovor vmešal skladiščnik Jaka. “Jaz še vedno stavim na medgeneracijsko solidarnost!”

“Kako?” sva vprašala Peter in jaz v en glas.

“Zelo preprosto! Ko gre sin v disco in me prosi za denar, mu ga dam, on pa mi mora podpisati, da mi bo čez dvajset let plačal večerjo. Zadnjič sem sosedovemu sinu popravil kolo, on pa mi je podpisal zadolžnico za dva prevoza v bolnišnico čez trideset let. Nečak, ki ga učim delati na stružnici, pa mi bo moral v starosti toliko časa kupovati po eno pivo na dan, kolikor časa ga bom inštruiral. Doma imam že celo škatlo takšnih zadolžnic. Tako je to, fanta! Pri nas se je treba samo malo znajti, pa gre,” je veselo dejal skladiščnik Jaka. “Pa še to vama povem: kdor se v tej deželi zanaša samo na državo in sistem, ta bo še tenko piskal!”

Iz dnevnika delavca Jožeta

Medgeneracijske zadolžnice

Nov sveti oče

Drnovšek se odloči, da je treba odnose s cerkvijo le urediti. Da bi šlo hitreje, pošlje v Rim Peterleta. Že tretji dan prejme telegram s tole vsebino: »Spet smo v naročju matere cerkve«.

Ker predsedniku vlade to ni bilo preveč všeč, pošlje v sveto mesto še Gabra. Po dveh dneh mu ima Drnovšek na mizi takle telegram: »Oprosti mi, ponovno sem utrdil vero svoje mladosti. Odločil sem se, da grem med menihe!«

Ker tudi s tem ni bil zadovoljen, se je Drnovšek odločil, da v Rim pošlje nekoga iz boljšega testa. Kocka je padla na Janšo. Ta mu že prvi dan sporoči: »Vse je okej. Rim gori. Papež odstavljen. Tvoj sveti oče.«

Nesreča

“Oton je umrl.”

“Kaj je imel?”

“Hišo!”

“Ne sprašujem, kaj je zapustil?”

“Vdovo!”

“Nehaj! Povej, zakaj je umrl?”

“Ko smo bili k njemu povabljeni na kosilo, ga je žena poslala v klet po krompir. Padel je po stopnicah in si zlomil tilnik!”

“Grozno! In kaj je bilo po tem?”

“Jedli smo riž!”

Črn humor

“Kaj so to mešani občutki?”

“Če se s tvojim novim avtomobilom ponesreči tašča...”

turistična
agencija**ATRIS****BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA****STALNO BORZNO SPOROČILO**

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 16 ure.

**A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI,
KI VAM JIH NUDIMO**

BOHINJSKO JEZERO: – dve alpski počitniški hišici za po 6 oseb – kuhinja, kmečka dnevna soba, 3 spalnice, kopalnica – 100 m od jezera – cena 90 DEM na dan, vikend (od petka do nedelje) 190 DEM, upokojnici imajo 10-% popust

BOHINJSKA BISTRICA: – počitniški dom, tri-posteljne sobe, polpenzion 3.600 SIT

POKLJUKA: – počitniški dom MK, dve in štiri-posteljni apartmaji, cena 68 oz. 86 DEM dnevno. **PONUDBO PRIPOROČAMO ZLASTITEKAČEM NA SMUČEH!**

– brunarica MK, dva povezana apartmaja za skupno 8 oseb. Cena za najem celotne brunarice je 135 DEM dnevno

PLANICA: – počitniški dom – sobe, etažni TWC, polpenzion 37 DEM dnevno

KANIN: – petposteljni apartmaji, 64 DEM na dan. Smučanje je zelo ugodno!

ROGLA: – apartmajska hiša, apartmaji za 4 do 6 oseb, manjši za 2 do 4 osebe, cena od 85 do 120 DEM, odvisno od sezone in velikosti. Kmečki dvorec je neposredno na smučipču. Domača ponudba Pohorja pa je le dopolnitev prijetnim večerom. Atris ponudbo priporoča

KOSTEL OB KOLPI: – počitniška hiša za 6 oseb, termini vse leto, cena najema je 65 DEM

KRANJSKA GORA: – tri-, štiri-posteljne sobe, TWC, polpenzion 42 DEM dnevno; – Porentov dom, polpenzion 42 DEM, otroci do 7 let imajo 50 % popusta

ČATEŽ: – hišice za 5 oseb, bogata oprema, cena 80 DEM dnevno

PTUJSKETOPLICE: – apartma za 2-5 oseb. Cena od 95 do 110 DEM. Končno čiščenje 37 DEM

MORAVSKE TOPLICE: – dve-, tri- in štiri-posteljne sobe, TWC, polpenzion 35 DEM dnevno/osebo

POREČ – hotel Neptun: – polpenzion 41 DEM

PIRAN: – dvo- in štiri-posteljni apartmaji, cena 69 oziroma 85 DEM dnevno

NOVIGRAD: – trisobno stanovanje, 55 DEM dnevno

BARBARIGA: – enosobno stanovanje za 4 osebe, 45 DEM dnevno

RAB: – ponudba za upokojnice – vsako soboto avtobusni prevoz, 7 polnih penzionov, hotel

AVSTRIJA – BAD-KLEINKIRCHHEIM: – apartmaji za 4 osebe, cena 9.330 ATS, za 6 oseb pa 11.860 ATS

ITALIJA: – FALCADE: apartmaji za 4 osebe po 10. januarju, cena 683.00 ITL

B. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 3 obrokih.

Enodnevni izlet po VIPAVSKI DOLINI: – malica, kosilo, ogled vinske kleti in degustacija vin

POLJANSKA DOLINA: – obisk in ogled Škofje Loke, ogled dvorca Ivana Tavčarja in kulturnega programa, ogled vasi Volče in razstave starih fotoaparatorov, v Suši pripravna večerje ob vašem sodelovanju "spretnih" gostov, cena 3200 SIT – brez prevoza

IDRIJA: – enodnevni izlet v Antonijev rov rudnika živega srebra, Kobarid, Vršič, Kranjska Gora

BELA KRAJINA: – obisk vinske kleti in ogled domačih obrti in sprostitev na kmetiji

DUNAJ–BUDIMPEŠTA: – 4 dni, vožnja od Dunaja do Budimpešte po Donavi, ogledi mest in zabavni program ob večerih. Osnovna cena 500 DEM – prevozi, 3x nočitve z zajtrkom, hidrogliser. Za ogled se dogovorimo

RIM: – štiridnevni izlet (avtobus, letalo), bivanje v dvoposteljni sobah z zajtrkom, ogledi z doplačili vstopnin. Cena 495 DEM

BARCELONA: – štiridnevni izlet (od četrta do nedelje), letalski prevoz in nočitve s zajtrkom. Termin 26. 2. in 26. 3. 1998. Cena samo 599 DEM, doplačila za organizirane ogledje po individualni želji skupine – možni trije obroki

GRAD HERBERSTEIN V AVSTRIJI: – enodnevni sindikalni izlet (živalski vrt z 600 živalmi, botanični vrt in bogata kulinarčna ponudba). V spomladanskem času čudovit enodnevni izlet na Avstrijsko Štajersko, cena od 105 do 150 DEM

**C. REZERVACIJE AVIJSKIH
ALI LADIJSKIH VOZOVNIC****D. POSEBNA POSLOVNA
POTOVANJA**

Organiziramo ob pripravi vašega osebnega programa.

E. SEJMI

PARIZ: – SIA, mednarodni kmetijski sejem, od 1. do 8. marca, odhod 2. marca, tri dni, cena 1.100 DEM

AMSTERDAM: – INTERTRAFFIC, sejem prometne signalizacije in varnost, prometni inženiring, od 10. do 13. marca, 4 dni, 1.100 DEM

ŽENEVA: – AVTOSALON, avtomobilska razstava, od 5. do 15. marca, en-

Sindikalni izlet v POSOČJE:

– Kobarid, kosilo na rečni ladji, ogled Vipavske kleti – zabavni večer

odnevni program s posebnim letalom, odhod 10. 3., cena 515 DEM

HANNOVER: – CEBIT, največji računalniški sejem, od 15. do 19. marca, cena za enodnevni ogled je 595 DEM, 4 dni 1290 DEM

BARCELONA: – EXPODIDACTA, sejem učil, 4 dnevni ogled sejma in glavnega mesta Katalonije, odhod 19.,+ marca, cena 599 DEM

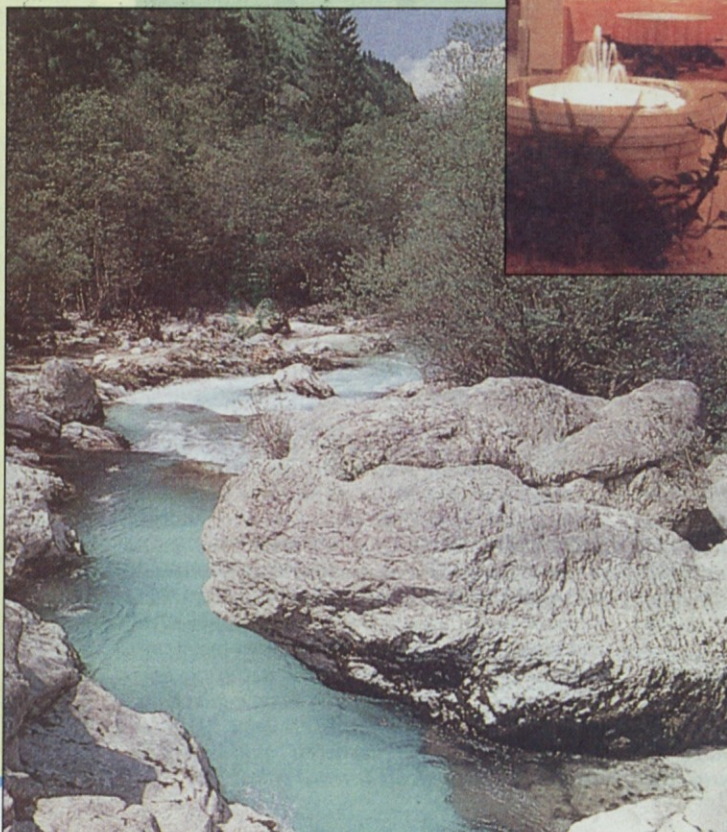
MÜNCHEN: – BAUMA 98, sejem gradbeništva, od 30. marca do 5. aprila, programi 2 ali 3 dni, cena 265 oz. 435 DEM; – I.H.M., obrtni sejem, 2 dni (13. marec), cena 199 DEM

F. RAZPISANA POTOVANJA

NEWYORK: – šest dni za 870 USD, odhod v marcu 1998; **LONDON:** – štiri dni za 340 brit. funtov, odhod 4. in 18. marca 1998.

**G. ZAMENJAVA ALI PRODAJA
POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI**

Enosobno stanovanje za 5 oseb na otoku Pagu zamenjamo za ustrežno enoto v slovenskih

zdraviliščih. Možna je tudi medsebojna zamenjava posameznih terminov. Pokličite ATRIS

Počitniško garsonjero v Termah Zreče prodamo

V Bohinju, Stari Fužini ali Fiesi, Strunjanu ali Luciji kupimo počitniško garsonjero

ATRIS sprejema naročila sindikalnih organizacij za organizacijo dopustov v Sloveniji in ob celotni Jadranski obali. Pravočasni dogovor o zakupu: nižja cena in na več obrovov! Naročite katalog!

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

Naj živi pust!

Naš karikaturist je ujel sindikalni lov na ministra za delo Toneta Ropa. Enega od tistih, ki nam bodo poslali imena vseh treh hudičkov, bomo za drugo trimesečje oprostili plačevanja naročnine za naš časopis. Čakamo vaše dopisnice!

Gornji posnetek Hinka Jerčiča je iz Cerknice, kjer je na pustovanju kraljeval ljubljanski simbol. Obljubili so, da ga bodo pripeljali tudi v glavno mesto, vendar županstvo stroškov ni hotelo pokriti (šlo je za 8000 mark). Zaradi tega je naš Sašo v Ljubljani slikal le skupino našemljenih otrok.

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.

Ljubljana Dalmatinova 4

**POSOJILA V DELAVSKI HRANILNICI
SO ZA ČLANE SINDIKATOV ZAGOTOVO
NAJBOLJ UGODNA**

**od 01.03.1998 dalje veljajo za novonajeta posojila
nižje obrestne mere**

VELIKO JE PONUDB, VENDAR NAŠA JE NAJBLIŽJA VAŠIM PRIČAKOVANJEM

Kaj so naše prednosti:

- Potrošniška gotovinska posojila lahko dobite na ročnost od 6 do 48 mesecev, z ugodno obrestno mero T+5% do T+8%,
- Posojilo je gotovinsko in zato dodatno ugodno za uveljavljanje različnih popustov,
- Z našim posojilom je možno poplačati drago najeta posojila, še zlasti dolgoročna v katerikoli banki ali hranilnici,
- Namenska dolgoročna posojila lahko dobite na ročnost od 60 do 120 mesecev, z ugodno obrestno mero T+ 7%,
- Pogoj za pridobitev namenskega dolgoročnega posojila je 20% polog, ki pa ga izjemno dobro obrestujemo, zato da je vaše varčevanje stimulatívno, obrestna mera je T+6%,
- Polog vam lahko omogoči tudi hranilnica, v tem primeru je obrestna mera T+3%,
- Naše posojilo boste gotovo vrnil v pogodbeno dogovorjenem roku,
- Ne poznamo izhodiščnih obrestnih mer, ki vam spreminjajo obroke,
- Ne poznamo nizko nastavljenih začetnih obrokov, zato da bi vam večali glavnico in večali obroke v času odplačevanja posojila,
- Obrok za dana posojila ne spreminjamo,
- Glavnica našega posojila, tudi dolgoročnega se začne odplačevati že z odplačilom prvega obroka,
- Posojilo je možno vrnil v celoti, kadarkoli v pogodbenem roku,
- Odobritev posojila in njegovo izplačilo traja 1 do 3 dni.

Imate pravi naslov, za rešitev vaših načrtov, treba nas je samo poklicati (061-316881, 312098)

DIREKTOR

Jože Stegane

...! GLEJ, KAJ JE NASTALO IZ MOJE FRIZURE!

		ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE	DOGODEK, KI SE NE DA RAZLOŽITI	TROPSKO DREVO, KI DAJE DRAGOCEN LES	KATRAN	KRANJ	PODOBA GOLEGA TELESA	Avtor: Dušan Kovačič	SKUPINA LJUDI, KI PLOŠKA ZA PLAČILO	ŽENSKA, KI VODI	2	POTOMEČ STARŠEV Z RAZLIČNO DEDNO OSNOVO, KRIZANEC	PRERAČUNLJIVEC, PRILAGODLJIVEC	REKA, KI SE IZLIVA V LYONSKI ZALIV, RHONE	ŠPORTNO OBLAČILO	SOPRANISTKA (Ondina) - KLASINEC		
3								TEŽKA KOVINA (Cr)				VINO IZ OKOLICE BORDEAUXA, BORDOJEC						
Nova Delavska enotnost		JETIKA						BESEDA, KI VROČI					PRINOS USTRELJENE DIVJADI K LOVCU					
"PREVLEKA" NA ŽENSKEM OBRZU		NEK. NASLOV AZUSKIH VLADARJEV				MAJHEN TRAM							LIRSKA PESNIŠKA OBLIKA					
MESTO V JEMNU					PRISTOJBINA	REVOLVER	PREŽEKOVALEC IZ DRUŽINE ŽIRAF						POTEK PROMETNEGA OBJEKTA					
VRSTA PADAVINE				TINE KOS			TOP						ASTAT		MESTO OB GIBRALTARSKI MORSKI OŽINI	KRAVICA	IZREDNA PRIVLAČNOST, MIK	
IVAN NOC			ZMESNJAVA				SIMON JENKO						KDOR JE DOKO, MA V DOLOČ. KRAJU					
PTIČ, KI PRINAŠA OTROKE			STARO-RIMSKO PREROGIŠČE					DOBA V PREDKLAŠIČNI UMETNOSTI	TOMO ČESEN									
EDEN OD GLAGOL. CASOV	4						EENA ALEKSANDRA VEL.		PISATELJ FLAMING									
POUDARJANJE POZITIVNIH LASTNOSTI						NORVEŠKA POP SKUP			OSCAR ANIAS							OLIKANO, LEPO VEDEDNJE	STRAN NEBA	SNOV
Nova Delavska enotnost	LUKA V IZRAELU					IVANA KOBILICA				DEJSTVO, DA JE NEKAJ NUJNO								
DALMATINSKO ŽENSKO IME	PRITOK RENA, AARE				JUNAKINJA ZORMAN ROMANA			Z MASKO ZAKRIT ČLOVEK		ST. V OKNU								
SLOVENSKI MUZIKOLOG (Ratael)				RADIOAKTIVNA KOVINA				GL. ŠTEVNIK										
ŽENSKA, KI REDI ŽIVALI				EDVARD KOČBEK														
						MOŠTVA, TIMI												
						BREZNOGI PLAZILEC					Salomonov ugankar						SLOVESEN SPREJEM	

Nagrada križanka št. 8

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 8:

1: 2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 9. marca letos.

Pravilna rešitev gesel iz letošnje 6. številke Nove Delavske enotnosti:

1. SOFIA, 2. LOREN, 3. ELSA, 4. MARTINELLI.

Nagrado 5000 tolarjev prejme GOLEŠ MARIJA, Brod 20, 8000 Novo mesto. Nagrado bomo poslali po pošti.

SALOMONOV
UGANKAR

**IZHAJA VSAK PETEK!
BOGATE NAGRADE!**